

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 26 DECEMBER 1915.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELIN WAGNER.

En Luciahälsning.

O. Ellquist foto.

LUCIAFESTEN ÄR EN NORDISK fest, den är en glimt af ljus i det lunga decembermörkret. Mot detta mörker lysa blott de sju ljusen i Luciabrudens krona desto klarare.

Lucia har i många hundra år varit en julens härold, en budbärerska. I vissa trakter af Sverige, såsom i Värmland, är Luciafestens firande enligt gammal plägsed en obruten tradition. På andra ställen har den tagits

upp på nytt och en ny tradition håller på att skapas. Vår bild i dag är som ett svar på frågan, hvarför Luciafirandet kunnat upplifvas och bli en kär plägsed.

Det är en vacker syn — en Luciabrud med sina tärnor, ljuset, som spelar på de unga ansiktena, det utslagna håret och de hvita dräkterna, medan mörkret sluter om dem som en ram. Och utom det poetiska momentet har ju Luciafirandet med den tidiga

kaffebrickan, som väcker husets folk långt innan gryningen, något mycket tilldragande för svenska hjärtan.

Den unga Luciabrud, som träder oss till mötes på Iduns första sida, är från Säbyholms Luciafest; vår fotograf knäppte henne just som hon stod färdig att med sina tärnor sjungande fåga in i festsalen.

JULPENNINGEN.

Af HJALMAR WALLANDER.

Mister Swanson satt på sin farm en dag,
och dagen var varm. —
Han hade med redliga svenska tag
efter år af slit
af möda och plit
fått en grann och gifvande farm. —
Och nu satt han förnöjd
i en bambulänstol makligt förtöjd
och lyddes förströdt,
halft slummertrött,
till de lekande dotterbarnens larm,
barnen, han lekt med och ledt och stödt
och burit på morfarsarm.

Det glittrade sol mellan palmernas blad
till surret af tusende vingars hvin
på ett regns uppfriskande bad.
Det var den vanliga melodin,
som han hört i minst trettio, fyrtio års
förgyllande sommars rad. —
Och han nickade till — men väcktes upp
af den ystra lekande barngrupp,
som stormade stigens brant. —
Och den äldste i lagets jublande grupp
höll i handen en femöresslant.

Mister Swanson satt i sin bambustol
och såg och såg. —
Det lyste ej mera en tropisk sol
på det mynt, som i handen låg...

Det susade tungt som af furors sus,
när vinden i kronorna går.
Han såg en vinternatts bleka ljus
med snö öfver vidder och vrår.

Han mindes en sluga, en däld, en by,
med tusen hvinande svalor i sky,
med björk, som doftade sol och regn
i en skylande dungen hägn.

Och han mindes en å och en gammal kvarn,
där han lekt som barn...
En skog, en backe i grönska späd,
ett fält med böljande säd,
en sjö, som blå mellan kullarne låg,
med holmar i ändlöst tåg.
Och han mindes en kyrka, en kyrkogård,
en minnesvård,
af ett enkelt kors, som för längesen
förmullnat på multnade ben...

Och han mindes en jul med snö och is,
med granar, som tyngdes mot jorden ned,
och kylan skrek under glidande med...
— Hans förlorade paradiset! —

Och han såg på myntet han höll i sin hand:
— Nu fira de jul i min barndoms land...

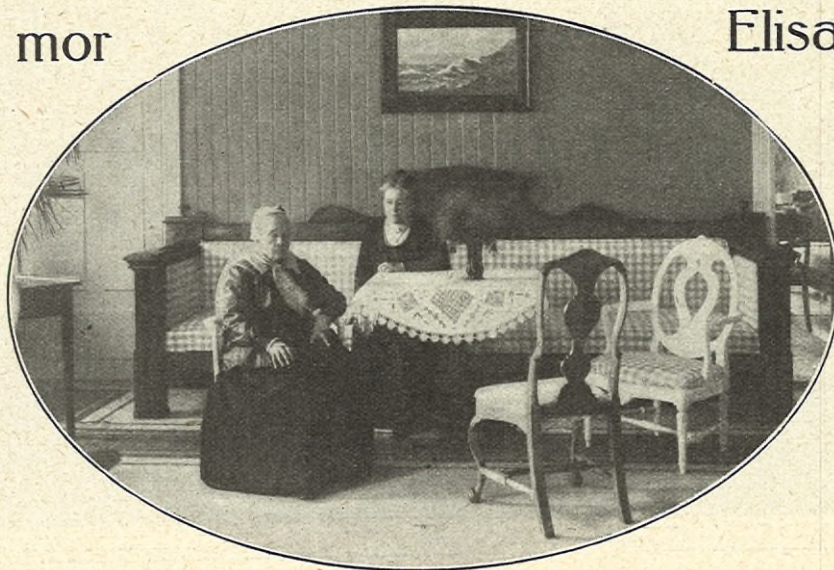
Selma Lagerlöfs mor

PÅ MÅRBACKA ÄR NU sorg. Gårdens äldsta, dess husmor i gångna tider, är död.

Ankefru Elisabeth Lagerlöf var vid sin död 88 år gammal och hennes hälsa hade länge varit bräcklig. För en tid sedan råkade hon bryta benet, och kort efter denna olycks-händelse, som inträffade, då doktor Selma Lagerlöf var i Stockholm för att bevista Svenska Akademiens sammanträden, afled den gamla.

Fru Lagerlöf var änka sedan 1885 och har i flera år varit bosatt hos sin dotter, senast nu på Mårbacka, hennes gamla hem. I sin krafts dagar var hon en dugande husmor af gamla stammen. Det var stil öfver henne. Hon var enkel och flärdlös, vederhäftig, tyst och stark. Några intryck af den bortgångna sådan hon tedde sig på sin sena ålders dar, har författarinnan, fru Sophie Elkan, doktor Lagerlöfs nära väninna, här nedskrifvit på Iduns begäran.

"Otroligt verksam och duktig var hon, skrifver fru Elkan, "i sitt hem in i sena ålder-

Fru Lagerlöf och dr Selma Lagerlöf på Mårbacka. Aurelius foto.

domen. Äfven då hon blifvit sjuklig och krafterna voro små, ville hon arbeta och ville ej höra talas om, att hon nu skulle hvila.

Det var den vackraste syn att se henne för några år tillbaka gå i trädgården på Mårbacka, stödd på sin käpp och glädjas åt hur rikligt de gamla äppelträden buro. Hon visste väl, hvilka träd som buro den bästa och mesta frukten, och när hon ploc-

Elisabeth Lagerlöf död.

kade af ett par af de rödaste äpplena och visade hur präktigt det var, lystes hennes ögon af stolhet och glädje öfver att det gamla trädet hedrade sig så som det alltid gjort. Och lika vackert var det att se henne på vintern de senaste åren sitta vid sitt fönster, medan snön yrde utanför, och betrakta de bevingade skaror, som från de snötungda grenarna flögo in i det vid fönsterbrädet fastgjorda fågelbordet, på hvilket frön voro utlagda för att mätta de bevingade gästerna. Den stora katten satt på stolen bredvid henne och var lika intresserad åskådare som hon af den mathungriga skaran.

Från julaftonen för två år sedan minns jag henne sittande vid pianot, hvit och bräcklig. Hon spelade en ringdans för folket, som dansade kring julgranen. Dansen fick gå mycket långsamt för att ej den gamla skulle bli yr. Det var spröda toner hon lockade fram ur taffeln under Bellmans porträtt. Den som sett den scenen glömmet den inte."

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	> 3.50	Halft år.....	> 4.50
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Månad.....	> 0.75	Månad.....	> 0.90

Stockholm,
Iduns byrå o. Expedition, Mästersamuelsgatan 45.
Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803. Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 10—4. Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402. Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 11—1. Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.	30 öre efter text.	30 öre efter text.	35 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.		å textside.	20 % förh. för särsk. begärd plats.

När Gustaf IV Adolf lämnade Sverige.

af WILLIAM ANDERSON.

TER AR DET JUL OCH ÅTERigen dröjer tanken vid ett af de dystaste dramer vår historia känner: den landsflyktiga svenska konungafamiljens sista dagar på svensk botten och färd till Tyskland i december 1809.

Redan natten mellan den 7 och 8 december ankom underrättelse om den landsflyktiga kungafamiljens snara ankomst till Karlskrona och order om att rum skulle iordningställas för de kungliga i Kungshuset samt för sviten hos det i närheten boende borgerskapet. Redan två nätter därefter, mellan den 9 och 10, hemkom öfveramiralen, baron af Puke från Stockholm, och nu gafs genast order om utrustning af fregatten Camilla och briggen Delphin. Chefer på dessa blefvo öfverstelöjtnanten af Trolle resp. kapten, grefve Cronstedt, och båda fartygen utlade på redde, färaiga till afsegling, vid middagstiden den 19 december. Så den 10 december vid 6-tiden på kvällen anlände de kungliga, utom prinsessorna, ledsagade af fjorton officerare med generalmajoren A. F. Sköldebrand i spetsen. Dessa hade under vägen från Gripsholm sysselsatts med servering och att köra; till betjäning medföljde endast kammarfrun del Sasso och kammarlänarna Burlemeij och Darbois.

Redan dagen efter konungens ankomst spreds i staden ryktet om en stor skandal. På morgonen skulle nämligen amiral Puke gått från sin egen våning och inträdt hos f. d. konungen, iklädd nattrock och med tobakspipan i mun. Anledningen till detta lilla intermezzo skulle varit, att Puke vid en audiens i något viktigt sjöärendande framställt ett fall, som konungen lämnat aldeles obesvaradt, under det monarken lekte med öfveramiralens uniformsknappar och yttrade något som icke hörde till saken. För detta ville han nu passa på att taga en lifen hämnd; en åtgärd som skarpt klandrades af samtiden.

De följande väntedagarna blefvo långa för de kungliga, hvilka endast om eftermiddagarna ägde frihet att lämna de inre rummen och gifva företräde åt uppvaktande. Och sådana infunno sig snart. Den 13 anlände öfverstekammarjunkaren, baron Hamilton, kammarherren, grefve Piper, förste stallmästaren, grefve Stenbock och kammarherren, grefve Gyllenberg för att å konungens och drottningens, prinsessan Sofia Albertinas samt änkedrottningens vägnar önska de kungliga lycklig resa. Alla medförde dessutom enskilda handskrifvelser utom grefve Gyllenberg, emedan änkedrottningen förklarade att hon längre fram skulle ihågkomma konungen med bref. Vid 6-tiden på e. m. den 14 erhöilo dessa audiens och den 16 afskedsaudiens, hvarjämte de erhöilo tacksägelsebref att öfverbringa till hofvet. Först denna dag vid 3-tiden på morgonen hade prinsessorna anländt, sedan de varit på färd från Gripsholm under närmare en vecka, hindrade af ett mycket svårt väglag.

Dagen därpå var det 3:dje söndagen i advent och konungen kände behof efter en präst. Nådärspredikanten i Karlskrona stadsförsamling, Carl Holm, var fri för dagen från predikatur samt blef efterskickad och inställde sig genast. Gustaf IV Adolf bad honom förrätta gudstjänst i Kungshuset för den

kungliga familjen. Efter predikan tackade konungen honom och utnämnde honom till sin hofpredikant och informator för de kungliga barnen. Denna affär berättar emellertid Sköldebrand så: "En präst blef utsedd att predika, som verkligen visade snille, i det han så ställde sitt tal att det skulle intaga Gustaf Adolf. Då det var slufadt, hviskade jag åt amiral Puke: 'Prästen vill utan tvifvel komma med på resan, och vi få se om han lyckas'. — Innan middagen hade H. M:t uppdragit åt amiralen att fråga, om predikanten kunde göra sig ledig från annan tjänst och ville resa med honom. Det gick lätt; mannen gjorde sina villkor, konungen betalade af egen kassa och meddelade mig sin vilja."

Onsdagen den 20 kl. half 4 på eftermiddagen embarkerade de kungliga på Camilla från den s. k. kungstrappan på örlogsvarfvet. Härom berättar Sköldebrand. "Vi gingo genom varfvet; vakten gick icke i gevär, och det kostade på Gustaf Adolf. Men jag sade: "Som E. M:t är okänd, har ej vakten kunnat röra sig". Hvilken ömklighet af 1809 års män!

På fregatten var allt i bästa ordning och chefen fick befallning att, medan skeppet låg på redde, ingen finge gå ombord utan tillstånd från öfveramiralen. Följande morgon var Puke själf ombord med post och underrättelser, bl. a. att konungens hälsa nu hade förbättrats. Man väntade nu endast på god vind för att kunna afsegla. De som åtföljde konungafamiljen på resan voro utom Sköldebrand öfversten, baron von Otter, ryttmästar Herkepé, stallmästar Ehrstedt, pastor Holm, en läkare, en kammarlänare Biedenweg, två kammarherrar, några lakejer, en kock m. m. Med drottningen följde dessutom en hoffröken Leuhusen samt kammarfruarna de Sasso, Peyron och mamsell Friedlein.

Äntligen ingick julafton med helg och frid och god vind. Fregatten gick till segel och stäfvade mot söder så tidigt, att redan kl. 8 på morgonen hade sjökastellen — Kungsholmen och Drottningsskär — passerats utan att dessa vid förbifarten gjorde salut, ty fartyget förde endast vimpel.

Hvad tänkte Gustaf Adolf på, då han stod där på julaftonen på däck och såg det svenska landet så småningom dölja sig bortom hafvet? Ingen vet det, ingen kan gissa det; han var ju nu och långt förut främling i eget land.

En framställning från konungen om korum blef ohöfligt besvarad af skeppschefen. Frampå natten fick skeppet jämn motvind och gjorde lugna rörelser, luften var behaglig och kölden icke svår. Julnattens himmel var stjärnsällad och klar. Drottningen vandrade ständigt på däck och Gustaf Adolf syntes där då och då. De gingo först till hvila frampå morgonen, när juldagen grydde.

I Karlskrona synes hela förloppet väckt föga uppseende. Af stadens tidning fick man icke veta ett ord om hvad som förestod, såvida man icke kunde läsa mellan raderna. I Karlskrona Weckoblad för lördagen den 23 december står det nämligen att pastor Holm skall hålla sin afskedspredikan på juldagen, "så wida en förestående afresa dessförinnan ej inträffar". Och lite längre ned i samma nummer träffar man på följande meddelande: "Af Hög Hand är en Summa, stor 267 R:dr Banco gifwen och genom Herr Hofmarskalken, Öfversten och Commendeuren af Kongl Swärds-Orden Silversparre till Landshöfdingen aflämnade att utdelas emellan Stadens mäst behöfvande fattiga, hvilken

utdelning Directionen wid Fattigvården med all möjlig noggranhet, enligt den wälgörande Gifwarens föreskrift, skall skyndsamt verkställa."

Först lördagen den 30 december tager tidningen bladet från mun och låter sina läsare få veta den stora nyheten, men försiktigt nog under rubriken "Afgångne Sjöfarande". "Kongl. Örlogs-Fregatten Camilla och Örlogs-Briggen Delphin med Kongl. Familjen och Svite, afseglade den 24 dennes, kl. ett qwart till 8 på morgonen och gingo till sjös". Det är allt. Och längre fram på nyåret bringade den landsflyktige konungens nye hofpredikant en afskedshälsning till sin församling i ett bref, dateradt "Fregatten Camilla till ankars å Perts Redd Juldagen 1809". Det är enklara rader, som dock samliga tala sitt tysta men tydliga språk om ett tragiskt kungäde.

Svenskarnes svar.

Skildring från Marstrands belägring 1677.
Af FREDRIK NYCANDER.

(Forts o. slut.)

— AH, NOG VET MAN, HVARI LIFVETS delikatess består, fast man är ung. Jäntorna akta oss lika högt som gamla, torrskinna hofmästare.

Ynglingarne skraftade respektlöst. Pedersen stampade i marken, slog med servietten åt dem.

— Sludder! Hållen er i styr, gutter! Eljes kör jag er, skam tage mig, ur tjänsten!

Därpå lyssnade han utåt. Han hörde fottramp.

— Tyst! Hans höghet kommer!

Pagera ställde sig på hvar sin sida om dörren. Hofmästaren stod vid bordet. Tältduken drogs undan. Gyldenlöwe med svit inträdde. Pustande i värmen, lämnade han ifrån sig hatt och skinnhandskar, löste värvjan ur gehänget, satte sig i praktstolen. Officerarne befriade sig också från onödig påklädnad och slog sig ned.

Hungriga voro de som fjällräfvar. Vid ståthållarens bord vankades läckerheter. Ett fälltåg fick ej inskränka hans vanor i mat och dryck.

— Nå, Pedersen, fick han laxen?

Hofmästaren bugade sig.

— Jag tror, att ers höghet skall blifva nöjd.

— Låt se det! Eljes kör jag honom, fänden i mig, ur tjänsten.

Pedersen stod häpen. Pagera lottade på hvarandra, måste sätta handen till munnen för att dölja, hur de fnissade.

— Till köket, latmaskar! befallde hofmästaren. Hämta hit kosten!

Pagera, plötsligt allvarliga, kilade ut.

— Mine herrar! sade Gyldenlöwe. Krig är krig, och den tappre är värd mat och dryck. Svält och seger höra ej ihop. Det duger ej att storma med öfvermått mage, men lagom förplågad har största krafterna. Den ut-hungrade stupar af sin hunger. Det är en eländig död, men gloriöst är att falla för en kula. Fyllracken är lika oduglig som den utsvulne. Måttligt drucket är bra slucket. Sund näring vinner mången seger. Men si, där hafva vi godsakerna!

Pagera kommo med assietter och fat. Där var smöret och brödet, räkorna, musslorna. Och framförallt den färska, doftande laxen.

Låt kemiskt tvätta och pråsa Edra kostymer hos oss och Ni blir belåten.

Örgryfte Kemiska
Tvått- och Färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.

Idans tejpapper tillverkas af Klippan.

— Hvar är den fångad, Pedersen?
 — I Guldmaren. Jag tog den i morse från en fiskare.
 — Hvad fick fiskaren?
 — Lång nasus, ers höghet.
 Fatet bars rundt.
 — Och så det rehnska!
 Tumlarne fylldes med rehnskt. Det solgylene vinet glänste i kristallen.
 Gyldenlöwe drack en krigarklunk. Alla drucko. Den ljusa drufvan läskade skönt.
 — Magnifik! smackade värden.
 — Ers höghet har en utmärkt vinkällare, komplimenterade Degenfelt.
 — Utan vin kan jag icke lefva, herr general. Utan vin och —
 Hans vällustiga överläpp darrade.
 — I mån gissa mig en gåta. Hvilken likhet är mellan en fästning och ett fruntimmer?
 — De äro bägge till för att stormas! ljudet i korus kring bordet.
 — Än mer! De äro till för att kapitulera. Låtom oss dricka för fästningarne, som falla för vårt bombardemang!
 Remmarne höjdes.
 — Kanonsmattret består af smällande kysar, lillfogade gåtställaren.
 — Ers höghet är en mäslare i metaforer, påpekade Wisberg.
 — Men, invände Tressler djupsinnigt, det gäller endast om våra fienders fästningar, att de skola falla. Våra egna tillåtas icke kapitulera.
 — Nej, icke våra egna! De skola vara ointagliga. Ingen fiende öfver bröstvärnet! instämde Wibe.
 — Vive la femme fidèle! utropade Coucheron.
 — För en dricker jag bottenskål! För grefvinnan Antoinette af Altenburg!
 Gyldenlöwe tömde remmaren i ett drag. De öfriga följde hans exempel.
 Hjärnorna började hettas under perukerna. Ogonen i de brunröda ansiktena glimmade.
 Värden filosoferade.
 — En krigare skall aldrig förgäta honnören för kvinnan. För fyrbollarnes eld får han ej glömma två blixtrande ögon. Bombernas skrällar få ej nedlysta den hviskning, som efter ett sista rendez-vous ljuder i hans öron. Svärdelets kalla kyss får ej förlaga intrycket af hans tillbeddas varma läppar. Könets adoratör skall han vara till sista andefaget och hans devis i alla skiften: Amour et victoire!
 Officerarne klappade händer åt denna harang. Talaren fortsatte:
 — Kavaljeren och krigaren äro tvillingbröder. Boudoiren ligger bredvid slagfältet. Galanteri och heroism trifvas godt samman. Ve den, som så veknar i en kvinnas armar, att han ej förmår lyfta sin plit! Ve den, som så hårdnar af kanonernas åskor, att han ej längtar att med krutstänkta händer smeka en rosenkind! Den tappre tillbedjaren, den älskande hjälten är världens eröfrare!
 Åter smattrade bifallet från de förtjusta åhörarne.
 Nu buro pagerna in ett nytt fat.
 — Hvad har Pedersen på porslinet?
 — Boeuf à la Antoinette.
 — Min favoriträtt! Hvarifrån fick han oxen?
 — Jag tog den i går från en Tjörnbonde.

Legymerna — morötterna, ärterna och bryseln — äro från hans trädgård.
 — Hvad fick bonden?
 — Det vanliga, ers höghet, ingenting.
 — Han är en trollkarl, Pedersen.
 Pagerna bjödo kring den rara steken.
 — Bohuslän är ett godt land, yltrade ståthållaren. Det skall, död och pina, blifva danskt!
 Djupröd burgunder slogs i nyframsatta tumlare. Den föll i djupa klunkar ned genom slruparne.
 — Han sköter sig med magnificense, Pedersen. Han har min nåd.
 Hofmästaren bugade sig så djupt, att han höll på att taga öfverbalansen. När hufvudet återkom från sin golfresa, betraktade han öfverlägset pagerna, hvilka dock icke tycktes imponerade.
 — Man äter ej mer deliciöst i Frankrike än här, försäkrade La Place. Norden, skildrad för oss sydländingar som ett vargars hemvist, skänker den ena lufva surprisen efter den andra.
 — Tjörnbonden skulle bli högst smickrad, om han hörde adjutantens replik, skämtade ståthållaren.
 Nu inträdde, oanmäld, trumpetaren. Han stegade hastigt fram till bordet, framräckte ett hoprulladt papper och gick. Gyldenlöwe grep det, lade ifrån sig silfvergaffel och knif, svalde luggan, öppnade rullen och läste. Officerarne betraktade honom spändt.
 När han läst till punkt, såg han rakt framför sig med sammanbiten mun. Hans ansikte var som ett svart moln. Det var andlöst tyst. Till slut sporde Löwenhjelms med aningsfullt rynkad panna:
 — Hvad svarar kommandanten?
 Gyldenlöwe slog näfven i bordet, så att fat och tallrikar hoppade. Burgundern rann öfver duken.
 — Vid Kristian och min värja!
 Han sprang upp, började trampa af och an. Alla uppstego från sina platser
 — Jag gör honom ett reputerligt ackord, och jag får detta svar!
 — Hvilket? kom en samfärd störfråga.
 — Han svarar mig, Gyldenlöwe, att där finnes ingen fästning att öfverlämna, men, om de danske visa aptit på Carlsten, så skall dem beredas en sådan måltid som de förtjäna. Han svarar, att väl hafva vi kapat två krigsskepp, ett af dem Svenska lejonet, men det lejon, som rasar i hvarje svensk krigares bröst vid tanken på, att Carlsten skulle gifva sig utan strid, det skall af ingen öfvermakt kunna nedläggas. Till döden skola de svenske kämpa och inkräkterne nesligt förjagas ur det land, där de icke höra hemma.
 Ett ursinnigt larm uppstod i fältet. Näfvar knöto sig, fötter stampade, röster dundrade.
 Gyldenlöwe, hetast af alla, mäktade ej kalmerna sig. Är och vreden mannens skönaste egenskap. Han öfverröstade de andra:
 — Slik obstinat kommandant! Han fruktas sig platt intel! Han visar ingen konfu-

sion! Han mankerar ej i stora ord! Han vet min öfverlägsna styrka, men estimerar den icke! Hvilken oerhörd hardiesse! Jag beundrar tapperhet äfven hos fienden, men hur dumdrigtigt att trotsa mig! Välan, må han taga risken! Mine herrar, jag resolverar strid, jag levererar batalj!
 — Hurra! bröt det löst kring honom.
 — De svenske äro ena satans böflar att slåss. Ingen misskund mot dem! Det skall blifva mig ett stort plaisir att nedgöra tredskarne till sista man!
 Han var grann att se i denna stund. Ogonen gnistrade, kinderna blossade. Han andades häffigt. Han skakade sitt kraftiga hufvud med den guldblonda ramen. Han var det gyllene lejonet!
 — Min värja! Min hatt! Mina handskar!
 Pagerna lupo efter det begärda. Officerarne fullständigade ock sin dräkt.
 Hofmästaren tycktes brydd och stammade:
 — Täckes ers höghet — icke — fortsätta måltiden? Jag har den härligaste kronärtskocka, de saffigaste jordbär. Och ers höghets utsökta malvoisir!
 — Jag ger fandan i hans läckerheter, Pedersen. Åt upp dem själf, om han har lust! Dela med sig åt pagerna, så att han ej spricker! Jag går att defendera min gloire. Förstår han det, dumrian?
 Hofmästaren gapade fånigt. Men Gyldenlöwe domderade:
 — Till attack!
 Han rusade ut, följd af sin stab.
 Omedelbart därefter skallade en lång trumpetsignal öfver lägret. Tropparne samlades under den hvitlöda fanan.

“Hemmets och kvinnans egen tidning.”

En rubrikannektering i sin prydno.

DUN HAR ALLT SEDAN SIN START för 28 år sedan haft som särmarke devisen: tidning för kvinnan och hemmet, och det låg nära till hands för oss att tro, att denna inarbetade beteckning skulle respekteras äfven af den kollega, som larmar hårdast på reklamtrummans skinn. Dess nu utkomna introduktionsnummer, till en förebådad praktupplaga visar emellertid, att vi misstagit oss på vederbörandes förmåga att inse skillnaden mellan lojal och illojal konkurrens. En af rubrikerna i numrets början lyder nämligen: hemmets och kvinnans egen tidning, hvilket väl må kallas att låna eld hos grannen för att bli i stånd att fända ljus inom egna väggar. Den lilla omkastningen af orden ger åt själva annekteringen en ännu konkretare innebörd, ty den visar med hvilket ofrånkomligt begär man fikar efter godbiten och vilka fukter man ansett sig böra använda för att, som man tydligen föreställer sig, ge en oskyldig färg åt tillgreppet. Om det bekväma i att lysa med lånta fjädrar vilja vi ej tvista med den värda kollegan — den ”damernas egen” i praktupplaga man nu aktar att blanda svenska folket med, behöfver naturligtvis bära många prydnader för att göra sig riktigt gällande — men om det illojala i själva handlingen kan näppeligen finnas mer än en mening. Det vore ej ur vägen, om tidningen, trots sin fördomsfria syn på tingen, något ville besinna att en konkurrens under gentlemannamässiga former fortfarande är klädsam och ingalunda otidsenlig.

RED. AF IDUN.

God Jul
 önskas den ärade läsekretsen af
Iduns Redaktion.

Pröfva **Tuppens Zephyr**
 och Ni köper ingen annan.

CEREBOS SALT

Två eller tre burkar räcker för en medelstor familjs alla måltider under ett helt år.

Iduns fria val.

En förberedelse till täflingen.

DE TJUGUFYRA HERRAR OCH damer, som under det snart förflutna året presenterats i Idun af den skarpsynte människokännaren Mogens Lang, stå nu till vår läsekrets' disposition för ett verkligt roligt sällskapsspel. Det är visserligen inte alldeles nyuppfunnet, eftersom det spelas med stor ifver ute i lefvande lifvet hvar dag som Gud ger, men medan där ute hvar herre och dam blott är en figur i spelet, så är i Iduns fria val hvarje läsare suverän herre öfver 24 öden. Han korar och vrakar bland finansmän, författare, präster och politici, bland arftagerskor, sportkvinnor, skådespelerskor och husmödrar, och han gifter bort dem med hvarandra efter eget behag. Förutom det nöje detta spel kan skänka — och man bör gärna vara flera om det, liksom vid andra spel — lockar också utsikten att genom deltagande i täflingen eröfra ett af de nio pris, som Idun utsatt.

Här finnas tre första pris å 100 kronor

Trehundra (300) kronor,

tre andra pris å 50 kronor

Ett hundrafemtio (150) kr.,

och tre tredje pris å 25 kronor

Sjuttiofem (75) kronor.

Det är meningen, som våra läsare erinra sig, att bland de 24 välja, om man är herre en dam, om man är dam en herre, och välja ur synpunkten hvem man helst skulle vilja förena sina öden med i äktenskap. Ännu en täflan gäller att bland samma 24 välja ut de två, som ha bästa förutsättningarna för att bli ett lyckligt par.

De närmare täflingsreglerna komma att offentliggöras i nästa års första nummer.

Men för att deltaga i täflingen torde våra läsare behöfva uppfriska minnet af de 24 personernas yttre och inre egenskaper. Vi meddela därför här nedan en förteckning på de nummer af Idun 1915, i hvilka någon af de 24 karaktäristikerna blifvit införda:

I n:r 1 Finansmannen, n:r 2 Husmodern, n:r 4 Läkaren, n:r 6 Skådespelerskan, n:r 8 Diplomaten, n:r 11 Kontorskvinnan, n:r 13 Sjömannen, n:r 16 En utländska, n:r 20 Konstnären, n:r 21 Författarinnan, n:r 23 Författaren, n:r 27 Den öfvergifna, n:r 29 Ämbetsmannen, n:r 31 Samhällsförbättrerskan, n:r 32 Idrottsmannen, n:r 33 Sportkvinnan, n:r 34 Prästen, n:r 38 Den glada änkan, n:r 41 Den grånade, n:r 42 Världsdamen, n:r 44 Politikern, n:r 45 Arftagerskan, n:r 49 Officeren och n:r 51 Fru Doktorn.

RED. AF IDUN.

De kvarhållna engelska postpaketen å Göteborgs postkontor. Sveriges svar med anledning af de engelska beslagen på svensk-amerikanska posten. — A. Backlund foto.

Den underliga täflingen.

Julberättelse.

DET AR FOR BESYNNERLIGT, SADE EN gulbrun, hård och skruppen fingest till en brunaktig, nästan lika stor sak, att vi två nästan aldrig annars träffas utom då människorna fira jul. Och rätt som det är taga ett par fingrar omkring mitt skal, nypa till, som hade de betalning för det, plocka ut min tvådelade kärna och ropa: "Nej, se en filipin".

— Ja, svarade den andra, som var mjukare och brunare, om mig skrika de alltid: "Akta blindtarmen, kära barn, och spotta ut kärnorna".

Detta samtal ägde rum på ett fat, hvarest alla möjliga goda saker funnos, ty det var julafton och mamma hade bullat upp, kan man veta.

Det var krakmandeln och krukrussinet, den så kallade "studenthafren", som talat.

Bägge voro de födda i de solglödande Medelhafstrakterna; russinet var en torkad drufklase och krakmandeln kusin till persikan, hvilken den alldeles liknar, utom med den enda skillnaden att den alldeles saknar persikans saftiga fruktkött.

— Jag undrar, hvad en filipin är? sade krakmandeln.

— Och jag, hvad som menas med blindtarmen, tyckte russinet.

— Ja, något fel ha vi alla, hördes en röst.

Den kom ifrån fikonet.

— Ja, fortsatte den, något fel ha vi alla, säger människan. När lilla Ann-Mari får mig i munnen, ropar mamma: "Seså, var försiktig nu, att du inte får ondt i tänderna". Ja, det är ett elände. Tänk jag tror inte det finns en enda sak om julen, som inte är litet skadlig. Om vi skulle låta oss gripas af täflingslusten, som ligger tjock i blodet på svenska folket, hvad? Om vi skulle täfla om hvem som är den bästa af alla de saker, som julen för med sig.

— Ja, ja, fnittrade risgrynet.

Det var nästan säkert om att segra.

— Oui, oui, oui, oui, grymtade skinkan på franska, som den hade lättast för att uttala, oui, oui. Också den trodde på segern och längtade att få omgjorda sig med segrarens lagerbärsblad.

Och på det sättet gick det till, att alla godter och all julmat och allt ätbart som finns på julen, samlades till vitter täflan om priset för den, som var minst skadlig af all mat och dryck om julen.

Risgrynet kvad om hur hela Österlandet har den till näring, hur miljoners miljoner ej kunna undvara det hvita risgrynet —

— Halt, risgryn, sade en stämman.

Det var vindrufvan.

— Hvad nu då?

— I ditt hemland, i Indien, fortsatte vindrufvan, anses du att vara skadlig strax efter skörden och det finns, som du vet, vissa indiska myndigheter, som hafva förbudt användandet af ris, förrän hela tre år förgått efter skörden.

— Ja, men jag är gammal, innan jag kommer hit upp till Sverige.

— Ja, grymtade en tjock stämman, men du har något annat på ditt samvete —

— Hvem talar —?

— Jag — luffisken —

— Vänner, sade risgrynet, jag protesterar emot att luffisken får tala. En sådan där — pfui —

— Oui, oui, skrek skinkan.

— Detta är bedrägeri, hväste luffisken, jag är lika god julmat som någon af er andra. Och risgrynet har ett dåligt svenskt samvete —

— Jag är inte svensk alls —

— Å jo. Ty af dig göres arrak och all svensk punsch är gjord af arrak —

— Å — å — å —

Det gick en suck af förvåning genom församlingen — ingen visste, att risgrynet var punschens mamma, churu alla kände till att potatisen var nubbens pappa. —

Risgrynet teg och skinkan tog pösande till orda:

— Jag, sade skinkan, je suis, je suis — — —

— Nej, tala svenska —

— Jag är människans trognaste husdjur — En enda so kan i 12 år fortplanta sig till öfver sex miljoner djur —

— Aha — trikiner, sade luffisken.

— Trikiner — nej, grisar, förstas, snäste skinkan. Men den hade ingen lust att fortsätta — då hade det kanske upptäckts, att svinkött är ganska hårdt att smälta —

Skinkan teg.

Doktor Tage Sjögrens Röntgeninstitut STUREGATAN 8 - STOCKHOLM
 för undersökning af bencystems skador och sjukdomar, lung-, hjärt- och mag-sjukdomar m. m. samt för behandling af vissa tumörer, struma, körtelsvulster, kroniska hudsjukdomar, såsom eczem, hudkräfta, hår- och skäggschamp m. m.

IDUNS KOKBOK
 AF ELISABETH ÖSTMAN
 är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — —
 Den har redan utgått i 3 upplagor, 30 tusen ex. Pris: Kr. 5:50 inbunden.

Af TEODORA,
prinsessa af Schleswig-Holstein.

— Smörbakelse är mitt namn, sade en söt och blid röst — jag —

— Halt, sade luffisken igen — du skall aldrig försöka — af dig får människan halsbränna och kardialgi —

— Brännan släcker jag, tyckte julölet. Jag gör alla glada och ingen ledsen.

— Man får knip af dig — du är för söt, påstod den bråkiga luffisken igen; den var alldeles omöjlig; om alla hade den något att säga; ingen var god nog för den. Marmeladen innehöll glycerin i stället för socker, och äfven något svafvelsyra, ja, det var absolut ingen som fann nåd för luffiskens ögon.

Till slut sammangaddade sig alla mot luffisken och skinkan brummade:

— Nå, men du själf, som finner fel hos alla, du har väl intet själf, kan jag tänka —

Luffisken sträckte på sig, så att det dallrade i dess skälfvande massa. —

Då skrattade alla de andra.

— Nå, sade risgrynet, nå! Prاتمakare kan du vara, men att komma här och anmärka på oss alla andra, det är väl starkt, och så kanske du själf rent af är giftig, hvad?

— Jag, svarade slutligen luffisken, jag — nej, alldeles tvärtom. Det är jag, som är hälsan vid julehögtiden. Den myckna maten och drycken, allt det feta och söta skulle alldeles förstöra människan, om inte jag funnes. Jag är släkt med sodavattnet, ty min pottaska innehåller kalium, hvilket är lika verksamt som sodans natrium. Jag neutraliserar er allesammans och är själfva hälsans symbol —

Och därmed fingo alla låta sig nöja och luffisken erhöill första priset, en fin bleckslant, hvarpå det stod ingravert: "Gloria Gadus morrhua solutio Carbonatis kalici", hvilket är luffisklatin och betyder "Ära åt forsken i kaliumkarbonat-luten".

Och det hade ingen tänkt.

Det var en underlig fötling, tyckte de alla.

OTTO WITT.

Kärleken lider allting.

HON BOR I ETT LITET RUM MED FALLFÄRDIGA väggar tillsammans med sin bror Lars. Hon är sjuttio år, och Lars är sextiosju.

"Jag har gått och sålt ylleveror i många år, för jag ser ej att göra något ordentligt arbete, ty jag har gråtit bort mina ögons syn i ungdomen.

Jag blef gift vid tjugueff år. Min man hade ett märkvärdigt förstånd och hade fått mycket lärdom, men "vin och kvinnor", som Syrach säger. Jag skickade i väg honom på hans resor i fina nya kläder med stärkskjortor och manschetter, som jag strukit åt honom. Han skulle vara borta i fjorton dagar. Jag gick ner till hvar tåg för att möta honom. Efter sex veckor kom han i en grof blå bomullsblus, smutsig och med stripigt hår. Han satte sig vid ena sidan om bordet och jag vid den andra. Så talade han om den ena kvinnan och den andra kvinnan och den tredje kvinnan och den fjärde kvinnan. Jag teg.

'Om du ändå ville säga något', sade han.

'Jag har ingenting annat att säga än att du är välkommen hem', sade jag.

'Du har ett hundhjärta'.

'Så du talar. Jag ville gå i döden för dig.'

'Ja, det är ju det jag säger,' sa han, 'du är trogen som en hund.'

Han var borta i månader. Så en kväll kunde han stå i porten och säga:

'Om jag kommer in, får jag då mat?'

NÄR EN VILDSVAN DÖDLIGT SÄRATS, flyr hon

solens ljus, och ensam, långsamt styr hon in i vassen, långt från hafvets brus. Blodig kronhjärt flyktar in i djupet af den mörka skog, där mossigt slupet står med skuggor under ekars sus.

Kunna vi vår sorg då icke lida utan andras ömkan? I den vida värld finns ej ett rum, där utan ljud liksom svan och hjört vi kunna dölja sår som blöder? Dock! Vi kunna hölja hjärtats sorg med löjets bjällerskrud.

Öfversättning af BIRGER MÖRNER.

'Ja, det får du.'

'Får jag lägga mig?'

'Ja, det får du.'

'Klär du af mig?'

'Ja, det gör jag.'

'Lofvar du att inte gräla på mig?'

'Ja, det lofvar jag.'

'Tror du ännu på mig?'

'Ja, det gör jag.'

Då gick han in. 'Du har kärleken, som tror allting och lider allting', sa han.

Till sist hjälpte de honom i väg till Amerika. Och där dog han. Det skedde för trettio år sedan.

För tjuguar sen fick jag min bror till mig i stället. Våra föräldrar i Småland dogo, och han hade ingen att vårda honom. När han var fyra år, fick han slaget, trettionio anfall på en vecka. Först blef han förvriden i kroppen, men det gick tillbaka, och han blef vacker som en blomma. Se bara på honom! Är han inte rar? Men förståndet, det har stått stilla, sen han var fyra år. Det har aldrig blifvit och blir aldrig mer än det då var.

Hvar har du din spratteligubbe, Lars?

Den gubben har han haft att leka med i tio år, och den är lika rolig ändå.

När jag hade haft Lars i femton år, hade jag lite svårt att dra oss fram och folk rådde mig att begära hjälp af hemkommunen åt honom. Jag skref och begärde fem kronor i månaden, och någon liten tid därefter kom en karl opp från socknen och sa:

'Nu tar jag Lars med mig hem till fattiggården.'

'Hvad gör ni?' sa jag.

'Jag tar Lars med mig till fattiggården. Jag är fjärdingsman, och jag har bud från kommunen att jag skall ha Lars med mig, om jag så skall spika honom fast i en låda.'

'Om ni spikar honom fast i en låda, springer jag

med bredvid lådan, för Lars är Guds och min. Så länge jag kan gå och krypa, skils jag inte från Lars'.

'Det få vi allt se. Jag är fjärdingsman, och jag lyder lagens bud, då jag tar honom med mig.'

'Jag afstår från femman.'

'Det är en annan sak. Då är Lars er. Men jag vill inte ha gjort resan förgäfvets och ligga kommunen till last. Ni måste betala mig tjugu kronor i respengar och fem kronor för mitt uppehåll.'

Jag sprang in i en bod, där jag var känd och lånade tjugufem kronor.

'Är jag nu fri från er?' sa jag.

'Ja, det är ni', sa han.

Och alltsen ha Lars och jag haft det så godt. Jag ger honom moderskydd och vi ha ett lyckligt hem.

En dag ville han bjuda kungen till oss.

'Det passar inte, Lars lille', sa jag.

'Är han högfärdig då?' sa Lars. 'Men kungabarnen då?'

'Nej, det passar heller inte.'

'Äro de högfärdiga då?'

'Nej, men vi ha så liten plats, vet du väl.'

'Gud välsigne henne, min syster, till kropp och själ', säger han hvarje kväll, innan han somnar, 'därför att hon är god mot sin enfaldige bror.'

Och han har Guds Ande och vittnesbörd, fastän han inget förstånd har. Ty Herren leder de enfaldiga rätt, står det i ordet.

Om söndagskvällarna på vintern vill Lars alltid gå på ett möte, och då får jag stanna hemma, för vi ha bara ett par stora galoscher tillsammans och jag har tygkängor.

Aldrig har något fattats oss. Och aldrig har jag behöft bedja människor om någonting. Jag beder Gud om allt, och han vet hvar jag bor och hur jag har det.

Nu är det bara den svårigheten att ylleverorna blifvit så dyra, att ingen har råd att köpa strumpor. Jag har sex par på lager. De äro betalda, så jag känner mig rik, men jag kan inte sälja dem, för de äro rent för dyra.

'Vi få linda våra ben i trasor,' säga människorna, 'för vi ha inte råd att ha strumpor.'

'Får se hur det går med kommersen till jul.'

Och de kloka, klara ögonen stråla af hopp.

Om någon eller några af Iduns läsare kunna sig manade att gifva Lars' syster en gåfva till nyåret, som skulle säga henne att "kärleken, som tror allting och lider allting" ännu står i hög kurs på jorden, kan gåfvan sändas till Iduns expedition, Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

SOROR.

Prenumerationstiden

är nu åter inne, och vi tillåta oss vördsamt fästa våra läsares uppmärksamhet på den prenumerationsblankett, som medföljde föregående n:r af Idun. Postverket, som särskildt denna tid af året är öfverhopadt med arbete, har bedt oss hos vår läsekrets framhålla nödvändigheten af att abonnemang för 1916 bör verkställas redan nu, för att afbrott i expeditionen ej må uppstå. :-: :-: :-:

Litteratur-Revvy.

Låt oss nu berga något af den rika versskörden. Vi gripa i högen och få till först upp ett stort hvitt häfte på hvilket läses: *Hans Dhejne, Medaljonger* (Albert Bonniers förlag). Af en viss anledning hyste anmeldaren ganska stora förhoppningar på denna diktsamling. Han hade uppriktigt taladt väntat att möta en skald af om icke allra första rang, så åtminstone en sångare med starkt personlig hållning och med en gestaltningsförmåga höjd öfver den ordinära stämningss- och själfbiktspoesi, hvaraf vår vitterhet till tre fjärdedelar är anfräkt. Men liksom det är sörjdt för att träden icke skola växa upp i himlen, är det också sörjdt för att alltför själfmedvetna poeter icke kunna lägga en tum till sina dvärggestalter. Medaljonger är en mycket städad diktsamling, den innehåller både vackra och skickligt formade dikter; där finns språkets musik, där finns soignerad känsla och där finns grepp, som bekräfta att poeten gått i skola hos utmärkta skaldar och att han lärt af dem. Men det som skulle göra honom till en man för sig i vår vitterhet, en sångare med egna tongångar — det saknas inom medaljongernas ram. Låt oss därför hoppas att den öfverraskningen återstår både honom och allmänheten.

Albert Henning, *Speglingar* (P. A. Norstedt & Söner) innehåller däremot dikter, som ha en egen fimbri, en personlig färg, äfven om den icke är så djup. Albert Hennings poesi är i främsta rummet en slätflandskapets poesi. Han besitter en fin blick för slätflandskapets alla skiftande stämningar och ett känsligt öra för den skälfvande musiken i löfvens prassel, regnets sorl, vindars och vågors eviga sus. Hans lyra äger icke många strängar, men deras klang är äkta. — Från samma förlag har utkommit ännu ett band dikter: *Till Fantasos* af Mildred Thorburn Busck. Redan inledningssången, efter hvilken hela samlingen fått sitt namn, är synnerligen vacker i anslaget och symboliserar i sin åkallan den längtan efter höge ideella gärningar, som stiger ur mänsklighetens bröst i betraktelsens stunder. För öfrigt har *Fantasos* besjälaf flera af dikterna och gifvit dem både glans och flykt?

Ett sensuellt drag genomgår *Martha Rydell-Lindströms* dikter *Frukt* (Ljus' förlag). Det flyter varmt rusigt blod i dem och de skimra i starka färger. Många äro ypperliga, en och annan utmärkt dålig, men dem kan ju den gunstbenägne läsaren hoppa öfver. — Albert Bonniers förlag har varit synnerligen älskvärdt mot skalderna denna höst, i det firman tagit i sitt hägn närmare ett dussin diktsamlingar. *Torsten Fogelqvist*, *Sånger till den förlorade skönheten* och *Karl Asplund*, *Harlequins kappa* äro bägge förtjänta att ihågkommas, den förre för sitt starka och högt stigande pafos samt versens af väljud mättad musik, den senare för sinnrikt fabulerade dikter, i hvilka här och hvar en epigrammatisk udd glänser fram. Äfven *Ur lifvets visor* af *Gustaf Ullman* innehåller vers af omedelbar äkthet. Hans poem äro i allmänhet präglade af en innerlig ton, och genom vemodet öfver allt brustet i lifvet klingar resignation och hopp. *Matts Magni Granström*, *Haf* och *Kärlek* utgör en samling rätt ursprungliga och mörkfulla sånger med motiv ur svenskt bygdelif, och *Adolf Johansson*, *Varselnätter* och *Gryningsdagar* är en samling naturmålningar på vers, hvari ingår åtskilligt af den skogens och fältens djurvärld, som gör jägarlifvet så härligt både i dikten och verkligheten. Författaren förefaller att vara en hängifven friluftsmänniska, hans ifrigt trampande sulor bullra genom hela boken och genom vida svenska skogar och hagar — det är riktigt gåpåare-vers, så att läsaren blir helt andfådd af de strömmande orden och den sega oändliga metern. Det verkar som en vild jakt efter poesiens gudinna, — men hon är nu en gång ett oåtkomligt villebråd för starka karlar.

Om *Elsa Dahlén*, *Långtans land* böra endast milda och mjuka ord användas. De göra helt säkert ej anspråk på att vara annat än de äro: fäcka och vemodiga små vers, vittnande om aktningvärd poetisk begåfning.

För den som har håg att läsa munter och uddig vers rekommendera vi utan tvekan *Andra visboken* af *Fanny Alving* (Maja X). Fru A. har länge varit en glädjespridare med sina dikter, men här är hon mer än blott muntrationspoet — hon äger en humor och satir af mer än tillfällig styrka, och det lif och de stämningar, som speglas i hennes mången gång ypperligt smidda strofer äga en pregnans, som försäkra åtskilliga af dem en bestående plats i vår vitterhet. I *Wallbeck-Hallgren*, *Smädesånger* och *Bohvisor* (Ljus' förlag) finns äfven en fond af humor; den har sina rötter hos *Bellman*, men den moderna stämföringen, som karakteriserar dikterna, har tillkommit genom den nufidsgestalt från staden inom broarna, hvilken författaren kallar *Karlsson* med foten och hvars lifsöden onekligen tjänat diktaren till en gifvande inspirationskälla. Men häftet innehåller också andra poem, i hvilka den satriska eller bittra stämningen slagit om till vek lyrik. Slutligen vill anmeldaren påpeka *Viktor Myrén*, *Spinnrockskvällar* (A. V. Carlsons Bokförlags Aktiebolag), hvari ett varmt och redbart sångarhjärta bl. a. ger uttryck åt sin kärlek till hembygden och släktminnen. Ett alldeles nytt poetnamn är *Märtha Fremling*, af hvilken ett häfte utkommit på *Wahlström & Widstrands* förlag. Som det har varit anmeldaren platt omöjligt att i detsamma finna spår af någon bestämd diktarfysionomi, får väl omdömet anstå tills vidare.

Man kan rätt nu börja betvifla sanningen i den gamla satsen om svenskarne som en frög nation, när den intellektuella lifligheten, fantasistyrkan och iakttagelseskärpan hos våra yppersta författare, hvilka representera allt som är vår svenska egenart, gång efter annan komma satsen på skam. Jag har nyss slutat läsningen af *Carl G. Laurin*, *Folklynnen*, och jag kan bara beklaga, att boken icke har 622 sidor i stället för 311. *Carl G. Laurin* är icke blott en förträfflig författare, han är jämväl ett exempel på en lysande pedagog: allt hvad han skrifer utgör en oafbruten undervisning, och denna undervisning är rik på befruktande tankar, perspektiviska överblickar och kvicka reflexioner, hvar till kommer en liflig, stundom sprakande stil, som magnetiskt håller läsaren fången.

Folklynnen är delvis en parallellernas bok. Författaren skildrar *Berlin* och *Paris*, drar en jämförelse mellan det som karakteriserar de båda storstäderna i deras respektiva egenskap af förefrådare för germansk och gallisk odling. Han jämför svenskt och danskt lynne, berättar kvickt och träffande hur folken se på sig själva och på hvarandra, nagelfar fransmannen *Bellesorts* omdöme om svenskarne och får där tillfälle, liksom flerstädes i boken, att betona våra fel men äfven som den bottenvenske man han är, våra förtjänster, och att, utan stora ord, bekänna sin kärlek till svensk odling och svenskt lif samt sin förhoppning om Sveriges vidare utveckling som den ledande staten i Norden. Hans rättvisa uppskattning af Tyskland och hans varma kärlek till och förståelse af den franska kulturen utgöra kanske de rikaste sidorna i denna på intressanta idéer och synpunkter öfverflödande bok. I den uppsats om *Romain Rolland*, *Jean-Christophes* snillrike författare, som avslutar boken, citerar *Laurin* *Camille Maclaurs* ord om *Rollands* dikt: "Den har för mycket idéer, det är ett stort fel — — som inte alla ha." Det är inte utan att dessa ord till en viss grad också kunna tillämpas på *Folklynnen*. — Till texten sluter sig en mängd väl valda illustrationer, som öka behaget af läsningen.

För dem, som önska fördjupa sig i det gamla *Greklands* världsbildande kultur, är *J. C. Stobart*, *Hellas*' härlighet, öfversatt af dr *P. G. Norberg*, en den angenämaste *ciceron*. Författaren har icke blott det omfattande ämnet i ett säkert grepp, utan han skrifer lifligt och här och hvar med en pikant satirisk anstrykning. Ett annat historiskt arbete är *Renässansmänniskorna i Rom* af *Kasimir Chiedowski*, öfversatt från polskan af *E. Weer*. Boken utgör en mäktig rundmålning af det gamla *Rom* och af det bredt pulserande lif, som lefdes där af alla

människoklasser, från påfvarne och ned till nid-skrifvarne och kurtisanerna. Författarens framställningskonst är djup och glänsande.

Den epistolära och memoarlitteraturen har till denna jul riktats med verk af stort värde. Men då de kommit för sent för att nu hinna bli föremål för den utförliga anmälan de förtjäna, uppskjuta vi med deras granskning till frampå nyåret och vilja för dagen endast med några ord påpeka *August Lindbergs Barndoms- och Ungdomsminnen* samt *Arvid Odman*, *Minnesblad*, samlade af *Alma Hård-Odman*. *August Lindbergs* skildringar äro sannskyldiga små sedebilder från det forna *Hedemora*, i hvilka författarens person utgör hufvudfiguren. Det kanske intressantaste kapitlet är den blifvande *Hamlet*-tolkarens lärospån som kypare på *Blå porten*, en berättelse, som i fråga om lif och åskådighet för tanken till *August Blanchés* klassiska *Bilder ur verkligheten*.

Boken om *Arvid Odman* måste naturligtvis alla vänner af den nu bortgångne sångarens härliga konst läsa. Både människan och artisten komma här lifslevande till synes i dessa af konstnärns efterlevande hustru pietetsfullt sammanfogade minnesblad. Förutom att de visa hvilken sympatisk och anspråkslös natur *Arvid Odman* var, ge de en återblick på ett helt skede i vår lyriska scens historia, ett glansfullt skede, tack vare *Odmanns* oförgätliga sångarbragd.

I höstens norska skönlitteratur intar *Knut Hamsun* ett stort rum med sin senaste roman *Segelfoss By*; det är åter en *Nordlandsroman* den originelle författaren gifvit sin skandinaviska publik. Och den ådagalägger genom själfva händelseförloppet dramatiska gestaltning, karaktärernas säkra utformning och stilens egendomligt mystiska rytm att *Hamsun* alljämt både som psykolog och skildrare af äkt-norskt lif och natur är ypperst i sitt land och den rättmätige arftagaren till de store hädangångnes konst. Boken har på den korta tiden af tre veckor utgått i cirka 10,000 exemplar. — En annan ny norsk roman är *Nini Roll Anker*, *Det svake Kjön*, hvars ämne har en starkt aktuell färg. Det är nufidens unga kvinnor författarin-nan skildrar, de som söka sig ut till en själfständig ställning i lifvet, men finna stenar i stället för bröd. De kunna trots allt ej undvara kärleken, ingen arbetsuppgift kan ersätta den, — det kvinnliga i deras natur kräfer mannens ömhet och tillbedjan, och detta kraf gör dem till det svaga könet. Författarinnsans frodiga talang har gjort boken väl bred, men den griper ganska djupt och den är varm i tonen samt konstnärlig i formen.

Ett originellt alster är *Bergsmanshistorier* berättade för *Carl Larsson* i *By*, med dekorativ utsmyckning af *Artur Salén* och illustrationer af *Hjalmar Strååt*. Det som berättas är kärnfriskt och ursprungligt och det illustrativa elementet — träsnitt — ansluter sig noga i ton och stil till skildringarna.

Gleerupska Univ. Bokhandeln i *Lund* har publicerat ett par nya delar af sina *Små konstböcker*, den ena upptagande förträffliga reproduktioner af *Carl Milles'* skulpturer, den andra af danska målaren *Julius Paulsens* taflor. Båda rekommenderas lifligt i all synnerhet som det billiga priset 1 kr. göra häftena åtkomliga för en-hvar.

Samma förlagsfirma har haft den goda idén att i liknande form utgifva *Små böcker i naturvetenskap*. 1. *Däggdjur och småfåglar*. 2. *Fåglar*. Med förklarande text af *A. Kemner*. De utgöra en koncentrerad kurs i naturhistoria och förete en friskhet i bildurvalet, som röjer den fine och skarpsynta naturkännaren. Ty ej nog med att reproduktionerna äro i minsta detalj åskådliga, djuren äro fångade i sin dagliga id, på bar gärning, och därmed också något af deras karaktäristika. — Ett annat arbete, också med motiv ur djurvärlden och till sin art en humoristisk barnbok är *Adelie* eller *den försvunna pingvinen* af *Peter Norden*, utgifven hos *P. A. Norstedt & Söner*. Den mångsidige författaren presenterar sig här som en berättare just i de ungas smak. Men äfven den som för längesedan vuxit ur barnskorna, kan ha nöje af att läsa om, hur den lilla pingvinflickan *Adelie*, hvilken bodde vid *Sydpolen*, till sina föräldrars stora bedröfvelse kom bort under en snöstorm för att sedan lyckligen återfinnas. Berättelsen illustreras af utmärkta och med stor fyndighet sammanställda fotografiska reproduktioner ur "*Antarktis*' hjärta" af *Shackleton*.

E. H.—N.

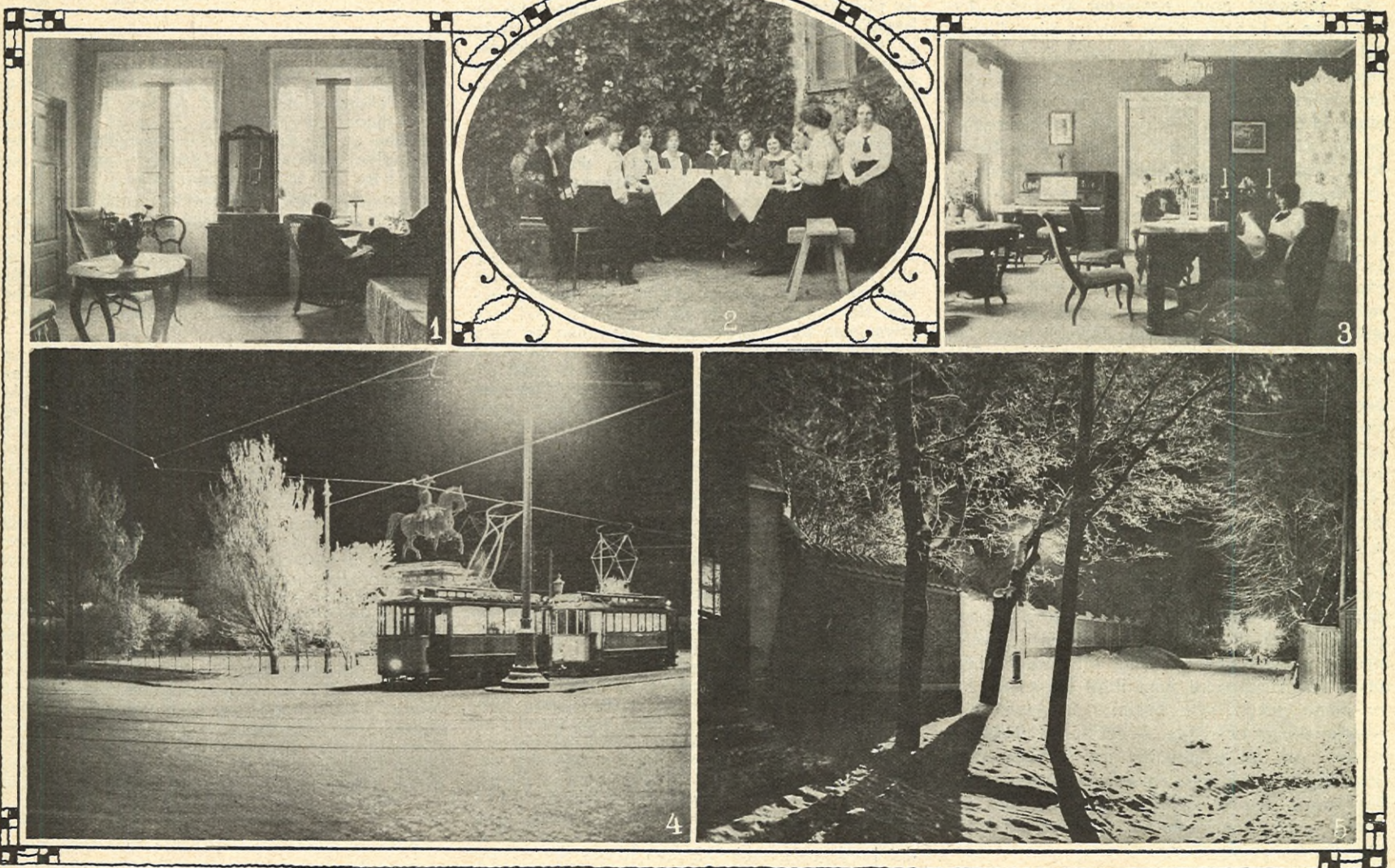
BILDER FÖR DAGEN

ETT BRÖLLOP I SOCIETETEN FRAM-
ställes å vår öfversta bild. Brudparet är näm-
ligen underlöjtnanten vid Svea artillerirege-
mente Gustaf W:son Dyrssen och fröken
Maria Wennerholm, dotter till majoren vid
positionsartilleriregementet Hugo Malcolm
Wennerholm och hans maka, född Broman.
Vigselakten ägde rum i Adolf Fredriks kyrka
för några dagar sedan. De olika personerna
äro: öfversta raden från vänster till höger:
Löjtnanterna Hernlund, Dyrssen, Francke,

Adlersträhle; andra raden löjtnanterna Silf-
verswärd, Dahlgren, Dyrssen, fröken Lager-
bring, löjtnanterna af Sillén, Kennedy, Tors-
ten Dyrssen, fröken Linton, löjtnanterna Dyrss-
en, Wennerberg, Montgomery, Leth; tredje
raden: fröknarna Ekström, Olber, Wrangel,
Nordenfalk, brudparet, Lagercrantz, af Sillén,
Lisa Dyrssen, Aina Dyrssen; på golfvet sit-
tande: af Ugglas, von Otter, af Ugglas, Wen-
nerholm. — Hoffotograf W. Lamm foto.

Bilderna här nedan återge dels det för
någon tid sedan startade kvinnliga student-
hemmet i Lund, det första i sitt slag i Sverige.
grundadt med stöd af en donation på några
tusen kronor, som professorskan Ribbing i
Lund på sin tid insamlade från några få be-
hjärtade kvinnor — bild 1 pensionärrum, 2
ett samkväm, och 3 sällskapsrummet — dels
ett par stockholmska vinterbilder, Carl XIV
Johans torg i nattbelysning och en Djurgårds-
väg också i nattbelysning.

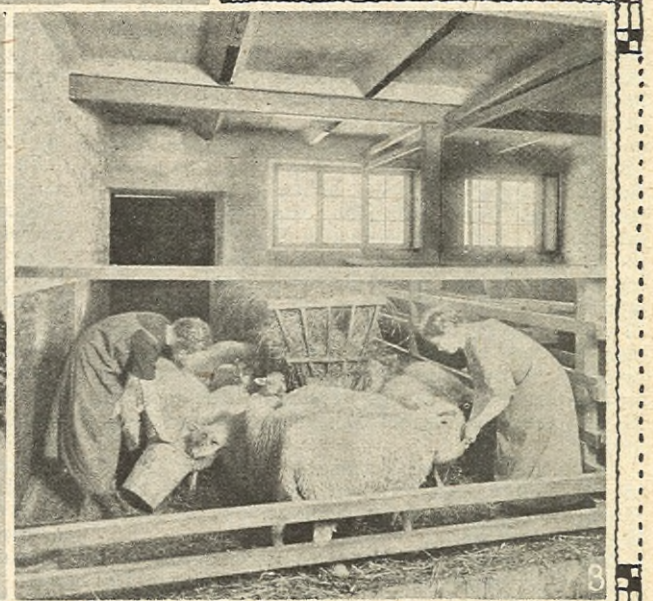
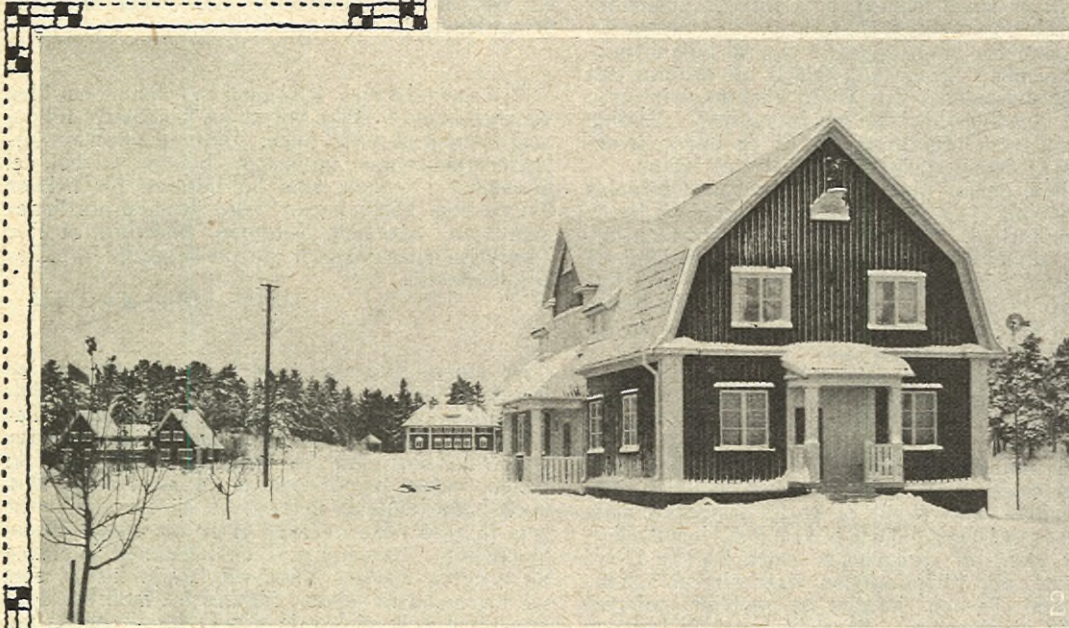
En Luciafest på Säbyholm

I DE SUNNERDAHLSKA hemskolorna är förverkligad en af tidens älsklingstankar. Fröken Magna Sunnerdahl delade med Rousseau tron på landlifvets välgörande inflytande, när hon donerade miljoner för att skapa en möjlighet för barn ur storsläderna att få sin uppfostran och yrkesutbildning ute på landsbygden. Och nu, när skolan vid Säbyholm varit i verksamhet under fem års tid och helt nyligen fullbordats till ett avslutadt helt, så att direktionen redan tänker på att grundlägga ännu

REKTOR CARL SEHLIN

De, som lämna skolan, äro sedan kvalificerade i hvar sin specialitet för ett godt och välbetaldt arbete. Dessa stockholmspojkar ha nu fått smak på landet och stanna gärna där. Och det var ju det som var meningen. På skolan - firas årligen tre stora fester: vid midsommar en kamratfest, 6 november en fosterländsk fest och så Luciafesten, som ersätter julfirandet, ty då resa barnen till sina hem. Genom förmedling af fru Julia Svedelius som i egenskap af fru till direktionens ordförande,

1. Rektorsbostaden. 2. En af skolbyggnaderna. 3. Fåren få mat.

4. Bro kyrka. 5. Festviolet på Luciakvällen. O. Ellqvist foto.

en skola - nu torde tiden vara inne, att ge fröken Sunnerdahl rätt och - Rousseau.

Därute vid Säbyholm bo nu öfver hundra lyckliga barn, gossar och flickor, uttagna efter slutad skolgång bland de bästa eleverna i Stockholms folkskolor. De bo ingalunda i kasern utan i hem, som ligga spridda omkring i terrängen, så att hemskolan tar sig ut som en by, en idealby med idel förmögna och vackra gårdar, med rena, soliga hemslöjdsprydliga hem. I hvarje hem - till antalet 8 - bo hälften gossar och hälften flickor med en hemföreståndarinna till mamma. I centrum af byn ligger skolan med lärosalar, där den teoretiska undervisningen gifves. I ena utkanten är landgården belägen, där gå nu de små jordbrukarna och lära sig modernärningen. Slöjdare och smeder arbeta i smedjan, små tvätterskor i brygguset, i ett af de nyaste hemmen, Bränna, specialisera sig en grupp flickor på finare matlagning och i Lillstugan blir en annan utlärare i barnavård.

rektor Carl Svedelius, är mycket hemmastadd på Säbyholm, fick en af Iduns medarbetare en inbjudning till festen. Vi kommo ut så tidigt på den strålande snöhvita Luciadagens förmiddag, att vi fingo se ungdomen i full verksamhet i barnkammare, vid bakbord och spis, tvättbunke, ässja, hyfvelbänk, i ladugård. Men sedan fingo vi också se hela den unga skaran samlad till fest, hvars program de själfva med god hjälp af skolans ledande kraft, rektor Carl Sehlin, utfyllde med sång, musik, deklamation och ett litet föredrag om Luciatraditionen samt slutligen med dans och lekar. Det hvilade en glad och harmonisk stämning öfver festen som öfver hela Säbyholm, Sveriges stolthet, Norges och Danmarks afund. Och det gaf en underbar förtummelse af lifskraft och förnyelse då man erinrade sig, att här, i den gamla kulturbygden, icke långt från Birka, växte - i bokstaflig mening på grafvarne af en gammal kultur - upp en ny rakt upp ur fosterlandets jord.

Ungdomslitteratur.

Äfventyrsböckerna och sagorna dominera i år. Hufvudparten af de förra är redan anmäld, men ännu återstå "De röda vargarna" af C. A. Cederborg (Wahlström & Widstrand) "Den jagande vargen" af S. Walkey (Fahlcrantz förlag) samt trenne på Ahlén & Åkerlunds förlag utgifna böcker: "Två tjuvpojks äfventyr" af Sigge Strömberg, "Spökskeppet på Indiska oceanen" af Erik Pallin, samt "Den beslöjade kungen" af R. Chesterfon.

"De röda vargarna" intager i så måtto en plats för sig, att den utgör en historisk äfventyrsroman från 1600-talet med Nya Sverige som miljö. Hjälfen är en ung ålandspojke, som i den svenska kolonien kommer i beröring med både vänliga och fiendliga indianstammar samt upplever en del märkvärdiga äfventyr. Senare återvänder han till Europa och deltagar i trettioåriga kriget. Historisk trohet präglar arbetet, som f. ö. genom det intressanta, spännande innehållet och det breda, trygga framställningssättet borde kunna bli ej blott en äfventyrsbok för ungdomen utan en verklig folkbok.

"Jagande vargen" där handlingen utspelas under de fransk-engelska indiankrigen, utmed Canadas gränser, är en icke originell men bra komponerad, frisk och rolig äfventyrsbok. Öfersättningen af Karin Jensen är god. — "Den beslöjade kungen", äfventyr på Amazonfloden och bland Sydamerikas indianer", som i fråga om uppslagets orimlighet kan sägas slå rekord, intresserar emellertid icke dess mindre i synnerligt hög grad, så full af spännande situationer och halsbrytande äfventyr som den är. Öfersättningen är här och där skral. — Emdenbesättningens underbara äfventyr är utgångspunkten för "Spökskeppet på Indiska oceanen". Som förströelseläsning har boken ju ett visst raison d'être, ledigt skrifven som den är, men då nu i Ayeshahen autentisk skildring af kapten v. Mücke föreligger och verkligheten härvidlag är tillräckligt sällsam för att fängsla, hänvisar man väl hellre ungdomen till detta arbete. — "Två tjuvpojks äfventyr", en efterbildning af kända engelska och amerikanska tjuvpojkshistorier, verkar ej så litet konstruerad. Och hvad språket beträffar, är det verkligen önskvärdt att till den grad naturtroget återger pojkarnas slangspråk?

Ett försök till Jules-Verneiad, fastän så bizarrt att det nästan verkar parodi på dylik slags litteratur är Otto Witts Hur månen eröfrades. (Bonniers förlag).

Bland årets rika sagolitteratur upptäcker man med glädje icke mindre än åtta folksagosamlingar. Det Beijerska förlaget utsänder i två volymer Våra vackraste folksagor, en ny upplaga af den för flera generationer välkända boken Sagolandet. Det är just de rätta gamla sagorna, som sedan århundraden tillbaka berättats för barnen, men hvilkas tillvaro på senare fider hotats genom öfverflödet på en del moderna sagor af betydligt mindre värde. Emellertid skulle man ha önskat, att när nu förlaget utgaf en ny upplaga, språkbehandlingen i densamma blifvit föremål för kritik. Meningsbildningen och konstruktionen vittna på många ställen alltför starkt om att sagorna äro översatta från tyskan.

Några af sagorna i den Beijerska samlingen rymmas också i Svenska folksagor (Bonniers förlag), redigerade af fru Gurli Linder. — Men därjämte innehåller denna samling åtskilliga gamla vackra folksagor, som äro mycket lifet kända hos oss, så t. ex. Reinold underbarnef. Alla den äkta folksagans bästa kännetecken förefinnas här: den slösande fantasien och glada fabuleringen, det strängt episka i kompositionen, det lugna, breda, detaljrika framställningssättet.

Hvad som, bortsett från det goda urvalet, ställer denna sagosamling särskildt högt är det förträffliga språket, på hvilket sagorna äro berättade. — Även den nya upplagan af Asbjörnsen och Moes kända, roliga sagor (Bonniers förlag) är redigerad af fru Linder. Hur porlande frisk och lefvande en saga kan bli äfven i skrift, hur den där kan behålla det lefvande ordets charme, därpå utgör denna edition i svensk dräkt ett vackert exempel.

I sista stund har kommit mig tillhanda en ny, omärfad, upplaga af Hyltén-Cavallius och Stephens Svenska folksagor med teckningar af Egon Lundgren (Norstedts förlag).

Från olika länder — exempelvis Tyskland, Malta, Rumänien och Korea — har Elias Grip samlat stoffet till sin sagobok Tobber-nobbens och andra folksagor. Det är bl. a. slaviska sagor med vemodig underton och burleska skämtsagor. Motiven äro välbekanta men kombinationerna, dräkten och miljön äro nya och intressanta. Som man kan vänta sig af utgifvaren af Upländska folksägner, är språket mycket godt.

I ny upplaga (Lindblads förlag) föreligga Perraults sagor. Öfersättarinnan, E. Adelsköld, förtjänar mention för sitt sträfvande att göra språket enklare och ledigare än i den samling, där sagorna förut förekommit. Emellertid stöter man här och där på gallicismer, t. ex. sid. 38 rad 4, sid. 84 rad 4. — Riddar Blåskägg, som äfven finnes i den Beijerska sagoboken, verkar i denna Perraultska samling särskildt starkt, därför att det är den första, som möter barnen. Det var väl inte för inte, som lektor Humble i den upplaga af dessa sagor, som han redigerat, ställde den sist.

22 sagor utusen och en natt valda och översatta af V. Emanuelsson inbjuda osökt till en jämförelse med den af Louis Moe illustrerade Tusen och en natt-edition, som finnes i Sagenserien och där omfattar två små volymer. Det är svårt att finna några andra företräderna i den nu utgifna samlingen än att den innehåller ett större antal sagor. Fröken Emanuelson har tagit för hårdt på många af sagorna, t. ex. "Den talande fågeln" och framställningen går ingalunda upp mot A. Wahlenbergs i Saga-serien.

Bjuder denna jul på ovanligt många upplagor af de gamla goda folksagorna, så är den ej mindre rik på högtstående moderna sagor. Anna Wahlenberg, Jeanna Oterdahl och Elsa Beskow komma med hvar sin ypperliga sagosamling. "Lyckokatten" af Anna Wahlenberg (Bonniers förlag) innehåller ett 10-tal sagor präglade af det herravälde öfver såväl innehåll som form, som utmärker denna borna sagoförfattarinna. Lika roliga för gamla som för unga ägna de sig att blifva verklig folkläsnig. Hvem kan undgå att sentera den lössläppta ironien i Fru Tofsa eller med intresse följa utvecklingen i De tre brudarna? Riktiga små konstverk utgöra många af de bilder, hvarmed Aina Stenberg-Masolle illustrerat boken.

En helt annan genre tillhör Jeanna Oterdahls sagosamling "Trollspöet" (Folkskolans barnföreläsning förlag). Det är djupa sagor med en underbar äkthet öfver sig, hvilka därför särskildt på vissa barn kunna komma att göra starka och betydelsefulla intryck. Kanske lämpa de sig bäst för den åldern, då man älskar att drömma än för den riktiga sagoåldern.

För denna ålder däremot är Elsa Beskows "Sagobok" särskildt skapad. Så frodig är denna författarinns fantasi, så stor hennes förtrogenhet med barnens sätt att tänka och känna och så rik och sprudlande hennes humor, att hon med mycket enkla medel kan föra dem in i det rätta sagolandet. Hur skola ej 8-10 åringarna njuta af Herr Klumpedump från Klumpedonien eller af Kungen som bytte bort minnet, där författarinnan visar sig så solidarisk med barnen i fråga om motvilja mot meningslös utanläsning. Särskild karaktär har den sista sagan, där förf. lika verkligt som varmt skildrar en liten flicka, som får ögonen öppna för att solskensmänniskans gärning här på jorden kan vara lika mycket värd som en ängels. Boken är förträffligt illustrerad af författarinnan. —

Godt humor samt friskhet och lif i framställningen utmärka Wilhelm Nordins sagor "Gullvagnsresan" illustrerad af Björn Smith-Hald. Trollens antal är kanske något öfverväldigande och åtskilliga kvickheter förstå sig barn nog ej på.

Dels sagor, dels verklighetsskildringar ur barnens lif innehåller Eugenie Beskows lilla bok Gamlemor Susegran. Särskildt de senare visa mycket förtrogenhet med barn och äro präglade af innerlighet. Sagorna däremot gå ej upp mot dem författarinnan förut skänkt oss.

En ny bok Svalparet Hirundo af förf. till Två myrors äfventyr, Nanny Hammarström, har rätt mycket roligt att berätta småfågelnerna men skulle ha vunnit på förkortning.

Bland barnens julkalendrar intaga som vanligt Tomtar och troll, Fågel Blå och Guldslottet främsta platsen.

Med afseende på illustrationerna står i år "Tomtar och troll" om möjligt ännu högre än förut. Det är ej blott troll John Bauer kan skapa, han synes nu ha blifvit lika intresserad af att framställa prinsar och prinsessor, riddare och vallföser. Hur glad är man ej öfver att denne konstnär eröfrats åt barnen! Af texten, som genomgående är god, märkes särskildt Jeanna Oterdahls fina saga "Där riddaren går fram..." samt en vacker tyrolerlegend.

Både Fågel Blå och Guldslottet innehålla bidrag af framstående konstnärer och författare.

Bilderböcker.

Alldeles "hors concours" står i år Einar Nermans bilderbok Tummelisa (den bekanta Andersen-ska sagan). Den har emellertid omnämnts i annat sammanhang i tidningen.

En i sitt slag ovanlig bok är Adelle eller den försvunna pingvinen af Peter Norden (Norstedts förlag). Kvikkt och fyndigt har förfat-

taren till de förträffliga bilderna från Shackletons Anarktis hjärta knuffit en saga om en liten pingvin, som råkade vilse i snön men slutligen hittades af hunden Lurfven. Känner undertecknad barnen rätt, så kommer Adelle att bli en mycket läst och älskad bilderbok.

"Rida, rida ranka", den gamla barnvisan, illustrerad af Lisa Landegren, bjuder på några vackra bilder, men därjämte också på svaga sådana, till exempel bilden af hjälten själf. Främmande kommer också slutet af visan att verka på barnen. — I ny upplaga föreligger den del af den kända Barnkammarrens bok, som innehåller Barnkammarrens rim med bilder af Jenny Nyström. Somliga af bilderna förefalla ju föråldrade — mer än två decennier ha ju förflutit, sedan boken kom ut — men i sin helhet äger den med sina riktigt roliga, väl valda rim fortfarande mycken tjusning för barnen.

"Via-Vua-Vampa", Barnens stora julkalender (Ahlén & Åkerlunds förlag) innehåller i år 15 visor med text och musik af Felix Körling samt färgplanscher af H. Nyman. Visorna äro lätta och rätt lustiga, men af planscherne är en del mindre lyckade.

Till sju af Jeanna Oterdahls vackra dikter har Hugo Bedinger satt musik. Det lilla häftet, som efter den första dikten heter En liten prinsessa, bör utgöra en mycket välkommen julkapp till alla musikälskande hem, där det finns barn. Priset (90 öre) är förvånande lågt. Men titelplanschen kunde ha varit mer tilltalande!

"Husmoderns kalender" heter en liten vackert utstyrd billig volym på Lindblads förlag, som kommit ut nu till julen. Utom den vanliga kalenderafdelningen inrymmer boken en hel del uppsatser i ämnen, som ha intresse för hvilken kvinna som helst, t. ex. "Våra husmödrars linneskåp" af Elisabeth Thorman, Sjukvård af Eva Timm, Sommarblomor i våra trädgårdar af Ellen Nordenstreng.

MARIE LOUIS GAGNER.

De många svenskar, som t. ex. genom den intressanta norska tidskriften For Kirke og Kultur lärt känna och uppskatta Thorvald Klaveness, komma säkert att med glädje mottaga underrättelsen, att en ärgång predikningar af denne prästman öfersatts till svenska. Midt uppe i det böljande kulturlivet, själf en kulturvän som få, gick hans sträfvan ut på att, såsom Oscar Mannström framhåller i en intressant inledning till arbetet, uppvisa både att hvarje kultur, som vill lefva, måste sättas i förbindelse med det dagliga lifvet och att hvarje tids kultur — också vår tids — jämte en mängd skum och grus äger tankar och idéer, som Gud just nu vill ha fram. Öfersättningen af O. Mannström är mycket god.

M. L. G.

Från scenen och estraden.

PÅ 1860- och 70-TALEN VAR FRANS HEDBERGS "Blommor i drifbänk" ett omtyckt lustspel. När det nu upptagits på Dramatiska teatern, äger det fortfarande en viss charme och replikernas goda humor, ty fiden har icke blifvit afsevärdt på dem. Spelet och uppsättningen ge också den lilla tidsbilden från ett försvunnet småborgerligt Stockholm den rätta infattningen. På Svenska teatern går August Strindbergs, kvicka och stämningstarka sagspel "Lycko-Pers resa". Stycket äger fortfarande sin aktualitet — men dekorationerna äro åtskilligt efter sin tid. Strauss-operetten "En natt i Venedig" utgör Oscarsteaterns trumf för helgen och den duger. Fröken Wifstrand är glänsande i hufvudrollen.

ARIEL.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

IDUN'S JULHÄLSNING

TILL SIN LÄSEKRETS.

JUST NU, I ARETS VACKRASTE OCH BE-tydelsefullaste helg, mötas människorna mer än eljes i förståelse och sympati och skänka hvarandra gåfvor som uttryck för sitt hjärtelag. Det är också därför Idun, hvilken sedan 28 år är en bofast vän i de svenska hemmen, funnit anledning att sända en julhälsning rundt hela vårt land, och i den innesluta ett, som vi tro, välkommet meddelande angående

Hvad Idun bjuder under 1916.

Att ånyo betona tidningens program, som skett så många gånger förr, är knappast någon nödvändighet för ett pressorgan, hvilket nu står i begrepp att börja sin tjuguniönde årgång och därför torde tillräckligt ha visat sitt sköldemärke. Den **rangställning**, vi under decennier af arbete tillkämpat oss som de **svenska hemmens populäraste och bäst redigerade illustrerade veckotidning**, en rangställning, hvilken den offentliga kritiken upprepade gånger vitsordat, den skall det bli redaktionens oafslätliga sträfvan att med stöd af talangfulla medarbetarkrafter på olika områden alljämt befästa och utveckla.

Bland nyheter för året, hvilka vi särskildt önska framhålla, äro först och främst två af de tre vid Iduns senaste romanpristäffling med första och andra pris belönade arbetena, nämligen

Drottningen

af ANNA WAHLENBERG,

en såväl psykologiskt som i fråga om intresseväckande handling ypperlig hufvudstadsskildring, en målning af modernt stockholmskt hvardagslif, som vi ej tveka att betrakta som den talangfulla författarinnans hittills bästa roman, samt

Släktens ansikten

af GUSTAVA SVANSTRÖM,

en lika intressant som litterärt betydande norrlandsskildring, med hvilken den unga författarinnan ytterligare torde komma att stadga sin redan vunna popularitet. Skicklig fabulering, fin observation och en sund färgrik stil äro egenskaper, som utmärka romanen i fråga. — Dessa båda arbeten skola publiceras i vårt romanbibliotek för 1916.

Under Indiens himmel

heter en serie skisser från Indiens skönaste trakter, författad af en ung svenska, hvilken under sin årslånga resa därute kommit i nära beröring med framstående indier på olika områden samt bl. a. gästade den indiske diktaren

och Nobelpristagaren Tagores hem, hvarförutom hon personligen deltagit i spännande tigerjakter i Indiens djungler. Skildringarna, hvilka äro gjorda med ledig penna, bli rikt illustrerade med charmanfä fotografier.

Med tanke på det intresse för tysk kultur, som under det gångna året vuxit allt starkare hos den svenska allmänheten, förbereda vi en serie:

Det kvinnliga litterära Tyskland i vår tid,

utgörande illustrerade och af diktprof beledsagade essayer öfver moderna skönlitterära tyska författarinnor, af den svenskfödda fru Beatrice Zade i Jena, hvilken skrivit den intressanta monografien "Caroline", som vunnit talrika läsare i vårt land.

Af en mycket uppburen svensk författarinna skall Idun vidare publicera en samling skisser,

Afviga och räta,

Sy-Linas intryck af svenskt nutidslif i familjekretsar och annorstädes, hvaraf vi, med kännedom om författarinnans vakna iakttagelse och pigga stil, vänta oss mycket af intresse för våra läsarinners räkning.

En annan serie och den af hempedagogisk art, om vi så få uttrycka oss, blir

Den moderna husmodern och hennes praktiska uppgifter

af Peter Norden, hvilken författare förut, frånräknadt intressanta bidrag af annan art, hvarmed han framträdde i våra spalter, i Idun dokumenterat sina insikter i hithörande ämnen genom förträffliga artiklar.

Den rent skönlitterära afdelningen i spalterna skall af redaktionen tillgodoses med den största omsorg, och komma därför talangfullt utförda öfversättningar af utländska klassiska och moderna författare såsom Duschkin, Heyse, Zola, J. P. Jacobsen, Thomas Mann, Friedrich Hebbel m. fl. att omväxla med representativa alster af vår nya svenska berättarkonst, hvaraf må nämnas skisser och noveller af Bo Bergman, Eric Fahlman, Johan Nordling, Sigfrid Siwertz, Gustaf Ullman, Anna Wahlenberg, Elin Wägner m. fl. Af märkligare liggande originalbidrag må nämnas en längre berättelse af Einar Smith, *Den underbara blomman*, och en likaledes längre novell af Maria Jouvain, *Fädernas arv*. Äfven åt den svenska lyriken, företrädd af våra bästa skaldenamn, kommer alljämt att beredas plats i spalterna. Konst, litteratur och teater skola jämväl som tillförene behandlas i kåserande revyer af sakkunniga

pennor och där så påkallas åtföljas af vackra och belysande illustrationer.

Åt aktuella händelser ämnar Idun i den mån de kunna anses ha allmänintresse allfort ägna den största uppmärksamhet, och därmed sammanhänger också vår afsikt att under rubriken

Älskvärdt och näsvist kring dagens »on dit»

göra korta uttalanden i ämnen eller frågor, som dyka upp ur händelsernas ström och genom sin art locka till kåserande behandling.

Världskriget,

hvilket tyvärr också under det kommande året synes bli samma ohyggliga verklighet som tillförene, manar oss till fortfarande påpasslighet i fråga om illustrativ framställning af märkliga moment från den pågående blodiga kampen. Våra utmärkte förbindelser med krigsfotografer i olika delar af Europa borga för att vi skola kunna bjuda vår publik ett högaktuellt bildergalleri från de olika bataljplatserna.

Idun utgår för öfrigt under år 1916 allt fortfarande hvarje vecka i ett stort 16-sidigt, rikt illustrerat hufvudnummer samt en 16-sidig bokbilaga: *Iduns Romanbibliotek*, som en gång i månaden ersättes af *Iduns Hjälpreda för hemmet*, den senare redigerad af den kända författarinnan af Iduns Kokbok, fru Elisabeth Ostman-Sundstrand, hvilken äfven utarbetar *Köksalmannackans matsedel för hvarje dag året om*. Dessutom medföljer hvarje vecka ett B-n:r, hvars textafdelning alternerande innehåller en rikhaltig *Mode- och Handarbetsafdelning* eller vår omtyckta *Ungdomsafdelning*, som bjuder på en god, frisk och underhållande läsning för gossar och flickor, samt dessutom i hvarje nummer *Iduns Tidsfördrifsafdelning*, där veckligen utdelas 2:ne pris à respektive 10 och 5 kronor.

En förmån, som äfven nästa år kommer alla Iduns fasta prenumeranter gratis tillhanda, är dessutom att nämna i *Iduns Julnummer*, hvilket sedan länge genom sin litterära innehållsrikedom, stödd på bidrag från våra bästa författare, står främst i raden af julpublikationerna.

Ett af vår läsekrets länge närdt önskemål kommer från och med nyåret att uppfyllas i det Iduns hufvudnummer blir häftadt och därigenom väsentligt bekvämare att handtera.

De fullständiga prenumerationsafgifterna för Iduns olika upplagor ställa sig sålunda:

	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$
IDUN, vanliga upplagan . . .	kr. 6:50	3:50	1:75
„ praktupplagan	9:—	5:—	2:50

Allt med postbefordringsafgiften inräknad. Lösnummerpris blir som förut 12 öre.

För TIDNINGEN IDUN
ERNST HÖGMAN
Hufvudredaktör.

För helt år kostar **IDUNS PRAKTUPPLAGA** endast 9 kronor.

IDUN
TIDNING
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

Ärade annonsörer!

Vi bedja härmed få uttala vårt vördsamma tack för årets angenäma annonsförbindelser och våga hysa den förhoppningen att IDUN äfven i fortsättningen måtte få åtnjuta samma stora förtroende från hrr annonsörers sida, som vi så rikt fått erfara under gångna år.

Alltid gärna till tjänst med annonsförslag och alla upplysningar beträffande annonsering i IDUN, "de svenska hemmens tidning", förblifva vi

med största högaktning
EXPEDITIONEN AF IDUN
Annonsafdelningen.

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,

utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och ufoeuropeiska bankplatser, ombesörjer telegrafremisso till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatsafdelning. Kassafack

Försök

Stekt gröt

af **SVALÖFS**
snabbkokande
KORNFLINGOR

Fort och lätt

uppnås ett glänsande resultat om man putsar kökskärl, mässingsluckor m. m. med

Gahns Splendid

i flaskor à 25 och 50 öre.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 26 DEC. 1915—1 JAN. 1916.

SÖNDAG. (Annandag jul.) Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med kax. Middag: Grönkål; färserad kalbringa med grönsakspastejer; klenäter med sylt.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; deikatessill med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med bruna bönor; soppa på blandad frukt.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling med fruktkompott

ägggröra med blomkål; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Angad vitkål med smält smör; pepparrot och potatis; hafresoppa med mjölk och kompott.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt blodpudding med fläsk; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med jordärtskockor; torsk i filéer med vinsås.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; pressylta med rödbetor och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fläskkorf med rotmos; ris; kroketter med kompott.

FREDAG. (Nyårsafton.) Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med ägggröra och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Lutfisk med potatis och gröna ärtor; julsinka med äppelmos och katrinplommon; fyllda mandelformar.

LÖRDAG. (Nyårsdagen.) Frukost: Smörgåsbord; wienerschnitzel med

SIDENHUSET

Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.

Damernas parad.

Är Skandinavien största firma för Sidenvaror,
Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger,
Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar.

P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag.

Landets största detalj-Damskrädderi.

Lyxbeställningsafd. 2 tr. upp. Populärafd. 1 tr.

Profver & kosnadsförslag franco.

Priserna erkändt lägre än i utlandets Sidenhus.

brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Consommé à la Idun; stekt tjäder med brynt potatis och salader; sparris-sufflé med hollandaise; ananas i gelé med mandelsprits.

RECEPT:

Grönsakspastejer (f. 6 pers.).

Till pastejformarna: 2 morötter, 1 msk. smör (20 gr.), 2 dcl. fina, konserverade ärtor.

Potatis: 750 gr. skalad potatis = omkr. 1 1/2 lit. oskalad, 30 gr. smör, 1—1 1/2 dcl. kokt grädd, 1 ägg, 1 äggula, 1 tsk. salt, 1 tsk. socker (litet rivin muskot).

Beredning: Morötterna sköljas väl, påsätas i kallt, saltadt vatten och få koka nästan mjuka, då skalen genast afdragas och morötterna skäras i fina strimlor. Små pastejformar smörjas väl med kallt smör, formarnas botten beläggas tätt med ärtor, och sidorna garneras tätt, på smedden, med morotsstrimlorna. Potatisen sköljes, borstas väl, skalas tunt, skäres i bitar och kokas hastigt. Vattnet afhålles väl, och potatisen får stå omkr. 5 min., med springa på locket, så att vattenången bortgår. Potatisen drifves därefter genom purepress eller röres med gaffel till mos. Det kalla smöret tillsättes jämte de uppvispade äggulorna. Sist nedskäres den till hårdt skum slagna ägghvitan, och moset afsmakas noga med kryddorna. Formarna fyllas till hälften med moset, ett hvarf ärtor pålägges, hvarefter formarna fyllas med mos. Pastejerna kokas genast i vattenbad i ugn omkr. 15 min., uppstjälpas och serveras som garnering omkring stekt kött.

Ägggröra med blomkål (f. 6 pers.).

1 litet blomkålshufvud, 1 lit. vatten, 1/2 msk. salt.

Äggstanning: 6 ägg, 4 dcl. kokande mjölk.

Till kastrullen: 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Blomkålen rensas och får ligga i ättikblandadt vatten omkr. 1 tim. Den påsättes i kokande, saltadt vatten och får koka tills den är mjuk, då den upptages, får afriina på sikt och fördelas i små bitar.

Äggen vispas väl, och den kokande mjölken tillsättes under vispning. Smöret smältes i en kastrull, äggblandningen hälls i och kokas i vattenbad under omrörning. När den är till hälften stannad, nedrörs blomkålen försiktigt, och ägggröran får koka färdig. Den upplägges på varmt fat, garneras med persilja och serveras som frukosträtt.

Torsk i filéer med vinsås (f. 6 pers.) 2 torskpar på omkr. 7 hg. st., 1 msk. salt (15 gr.).

Till kokning: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 1 liten rödlök, 3 dcl. stark köttsky, 4 dcl. fiskbuljong, 1/2 dcl. vitt vin.

Sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 4 1/2 dcl. af buljongen, hvari fisken kokat, 1/2 dcl. vitt vin, cayenne.

Beredning: Torsken rensas, sköljes väl, torkas och skäres i filéer. Ryggbenet skäres bort, och köttet skäres från skinnet. Filéerna gnidas med salt, få ligga i 1 tim. och torkas ånyo. På hufvud, ben och skinn kokas buljong. Smöret smältes i en låg kastrull eller liten långpanna, den skalade och i skivfor skurna löken fräses däri, fiskfiléerna läggas i, köttskyn, buljongen och vinet spådas på, och fisken kokas 10—15 min. Den lägges upp med hälslef på varmt serveringsfat, och såsen hälls öfver. Anrättningen garneras med persilja och serveras med små kokta potatisar.

Till såsen fräses smör och mjöl 2 min., den silade fiskbuljongen spådes på, såsen får koka 5 min. och afsmakas med vin och cayenne.

Consommé à la Idun (f. 12 pers.). 40 gr. tapiokagryn, 2 1/4 dcl. vatten, 2 1/2 lit. klar consommé, salt, cayenne.

Garnityr: 1 hg. rimmad, kokt oxtunga, 1 burk tryffel (1/8 lit.), 1 burk fina champinjoner (1/4 lit.).

Beredning: Tapiokagrynen få koka i vattnet, tills de äro klara, då de vridas genom muslin, och afredningen hälls i consommén. Tungan och tryffeln skäras i fina strimlor och champinjoner i tunna skivfor. Svampen fräses i 30 gr. smör, tills smöret är klart, då den får rinna af på sikt. Garnityret lägges i soppskålen. Consommén kokas upp, afsmakas med kryddorna och hälls öfver garnityret. Serveras mycket varm med ost- eller smördegstänger.

Stekt tjäder (f. 6—8 pers.). 1 tjäder, 1 hg. späck, 3—4 msk. smör, 2 tsk. salt (10 gr.), 4 dcl. buljong, 5 dcl. tjock grädd.

Beredning: Tjäderhönan har det finaste köttet och beräknas för 6 pers. En ung tjädertupp har äfven välsmakande kött och räcker för 8—10 pers. — Är fågeln frusen, bör den tinas upp i varmt kök, plockas, svedes, urtages, sköljes och får ligga i ljum mjölk öfver natten. Den torkas därefter väl, späckas med fina späckstrimlor och uppsättes. Fågeln brynes i smöret tillika med kråset, saltas och spådes, först med den kokande buljongen, därefter med grädden, och får sakta steka med

· NU

ÄR TIDEN INNE

att verkställa prenumeration för år 1915 å IDUN. Ju förr detta sker, ju säkrare kan Ni vara på att IDUN utan afbrott skall komma Eder tillhanda på nyåret. Dröj därför ej, utan prenumerera genast på IDUN, "DE SVENSKA HEMMENS TIDNING"

D. B. C.
Flytande Putskrä
för metaller.
Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Co:s A.-B. GÖTEBORG.

Världsberömda.
SINGER C:o
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filiabler
på alla större platser

Den ömtåligaste mage förager med lätthet och tillgodogör sig Apoteket Vasens svenska järnpreparat "Ferrol". Därför verksammast vid lodbrist och allmän svaghet. På alla apotek till 2 kr. fl.

Fyrtornets

RADHE

Ansjovis i Ostronsås
Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850
är Värmlands största och äldsta tidning.

Bokvännen

har aldeles särskild anledning att läsa *Stockholms Dagblad*. Nyutkommen litteratur recenserar medryckande, kunnigt och snabbt af en stab litterärt skolade medarbetare: dr *Sven Söderman*, dr *Olof Rabenius*, *Georg Nordensvan*, *Waldemar Swahn*, *Sten Granlund*, *Carl G. Laurin*, dr *Alfred Jensen*, dr *Sven Rosén*, dr *O. Wieselgren* m. fl. För meddelanden från biblioteks- och bibliofilsvärlden svarar förste bibliotekarien dr *Isak Collijn*.

GÖTEBORG Kungälvsgatan 15
STOCKHOLM Drottningg. 23
Dir Carl Bohlin.

FLYGLAR,
PIANINON
och ORGLAR
Högsta kvalitet
Begär
priskurant!
Ombud an-
tagas.

ABÖSTLIND & ALMQUIST
PIANO & ORGELFABRIKER A-riks
KUNGL. HOVLIVERANTÖR

Svea Växtmargarin

husmoderns räddning i dyrtiden, förklarar af kunnigare vara

lika bra som mejerismör

såväl för bordet som för stekning och bakning,

sparar 40 % i hushållet

Zeniths Specialkvaliteter äro

Zeniths "Extra Växt"

— och —

Gräddmargarinet

"Extra märket Zenith"

hvilka kvaliteter öfverträffa allt annat margarin.
Begär dessa märken vid köp af margarin.

Vantar & Strumpor
 MED **Lejon** MÄRKET!
 FÖRSÄLJAS
 I ALLA VÄLSORTERADE
 SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-
 & KORTVARUAFFÄRER

tätt lock, tills den är mör, eller 2-3 tim., beroende på om det är höna eller tupp. Skåres, garneras och serveras med afredd sås, tillsatt med tjock grädd och kallt smör samt, om så önskas, med 1 msk. rödt vinbärsgeleé.

Sparrissufflé (f. 6 pers.). 3 hg. färsk eller 1 burk omelett-sparris (1/2 lit.), 60 gr. smör, 60 gr. mjöl, 2 dcl. sparrisspad, 3 dcl. kokande mjölk, 5-6 ägg, 2 tsk. salt, 1 tsk. socker, 1/4 tsk. vitpeppar. Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor. Beredning: Sparrisen skrapas,

sköljes, skåres i tre delar och kokas mjuk i 4 dcl. vatten, tillsatt med 1/2 tsk. salt. Användes konserverad sparris, skåres den itu och lägges på sikt att rinna af. Smör och mjöl fräses 2 min., det kokande sparrisspadet och mjölken spådas på, och såsen får koka 5 min. Den hälls upp i ett fat; när den svalnat, tillsätts äggulorna, en i sänder, och smeten röres 10 min. Den väl afrunna sparrisen blandas i jämte kryddorna och de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan afsmakas, hälls i smord och brödbeströdd pajform och gräddas i ordinär ugnsvärme omkr. 45 min. Användes bäckform, gräddas sufflén i vattenbad i ugn omkr. 1 tim. Sufflén serveras genast den tagits ur ugnen som mellanrätt med hollandaise eller rördt smör.

Ananas i gelé (f. 12 pers.). 20 gr. gelatin (omkr. 12 blad), ananasspad, vatten (tillsammans 1 lit.), saften af 1 citron, 225 gr. socker, 2 äggvitor, 1/2 dcl. vitt vin, 1 burk ananas (på omkr. 750 gr.). Beredning: Ananasburken öppnas först, saften tillvaratas noga, och ananassen skåres i vackra skivor. Gelatinet sköljes väl i kallt vatten och uppöses i varmt vatten, ananasspadet, citronsaften och sockret tillsätts, och blandningen får ett uppskok samt får stå 20 min. vid sidan af spisel. Äggvitorna vispas i en blankskurad kastrull tillsammans med det vita vinet, och gelatinblandningen tillsättes under kraftig vispning. Kastrullen flyttas öfver elden, och geléet vispas kraftigt, tills det kokar upp, hvarefter locket pålägges, och kastrullen får stå vid spiselhörnet 20 min. utan att koka. Geléet hälls därefter i en uppspänd silduk, förut urvriden i hett vatten, och får

själfrinna. Så länge geléet rinner grumligt igenom, hälls det tillbaka i silduken. I en vacker form, förut sköljd med kallt vatten och beströdd med strösocker hälls litet af geléet och får stelna; därpå läggas några skivor ananas, så åter gelé, som får stelna, och ananas därefter, tills formen är full. Medan formen fylls måste geléet hållas ljumt. När den är fylld, ställes den på kallt ställe att stelna. Då geléet skall serveras, lossas det från kanten med en spetsig knif, uppstjälpes på skål eller fat och garneras med sönderhackadt gelé. Serveras med mandelsprits.

Mandelsprits (omkr. 30 st.) 2 hg. sötmandel, 2 hg. florsocker, 2-3 äggvitor.

Beredning: Mandeln skållas, torkas och drives genom kvarn. Äggvitorna och sockret röras 20 min., hvarefter mandeln tillsättes. Ar massan för hård, tillsättes litet mera äggvita, och degen arbetas ytterligare 10 min. Degen spritsas genom ganska tunn stjärna i form af S eller kranas på väl smord papper eller på oblat. Bakelserna gräddas i ej för varm ugn, tills de äro halftorra och hafva ljusgul färg. Garneras, om så önskas, sedan de äro kalla, med skår och hvit kristyr.

SVAR

Nr 216. En sak, som han skulle bli glad öfver vore öfverdrag till revsakan. Sy det på linne och brodera hans monogram. — Eller också, brodera en skrifbordsmatta åt honom. N. S.

— Kuddar och dylikt äro ju så ytterst vanliga presenter till unga herrar. Vet ni inte om den ifrågasvarande mannen intresserar sig för någonting särskildt inom konst eller litteratur? Det finns kanske något inom de områdena, som han gärna skulle vilja ha. Och inte behöfver det alltid bli så dyrt. Men konsten är att omsorgsfullt kunna taga reda på ifrågasvarande person helst af allt just för tillfället önskar sig. Är det litteraturen det gäller, så ha vi f. n. särdeles fina arbeten i bokhandeln Reseskildringar från Amerikas och Australiens primitiva folk och deras märkvärdiga land, och inte minst från lapparna, vårt eget primitiva folk och underbara land.

Om det nu gäller böcker, så kunde det ju också vara lämpligt att gifva ett bokpärmskydd. Dels äro sållaa alla böcker inbundna, och många gånger är det kanske fina och ömtåliga band, som man vill skydda medan man läser i böckerna. Tag då en bit kläde i någon vacker men praktisk färg och så stor att den kan skydda äfven ganska stora böcker, som man vill ha i bokskyddet. Sedan fodras det hela med ett stycke siden i någon passande färg, och en rand stickas tätt intill pappskivorna, så att de ligga stadigt kvar. En resårnod fästes i båda ändar af ryggen, för att hålla boken kvar. Och vid ett sidenband kan man fästa en liten tunn benknif, som på samma gång är bokmärke och pappersknif. X-2.

Nr 217. Vänd er med förfrågning till direktör Trulson, Grand Hotel eller direktörerna Steinwall. Operakällaren, Stockholm. K.

Nr 218. Låt ej barnet suga på fingrarna utan på en napp, som saknar hål. Om »Ung fru» gifver det samma mat, undvara kaffe, kolsyradt vatten samt allt hvad stimulans heter. Evasdotter.

— Sätt barnet hvarje kväll och dess emellan vid behof några ögonbäck i ett handfat med kylslaget vatten och gaserna afgå. Fötterna vätsas ej. Ammar ni själf, så ändra er diet så att den animaliska födan alltmer ersättes af vegetabilisk. Erfaren.

Nr 219. Numera bör det inte vara svårt att finna på något trefligt sällskapsspel, så rik som bokmarknaden vid det här laget är på det området. »Sibyllans hemlighet» t. ex. är en både intressant och rolig julklapp och rätt så lämplig för barn i 12-14-årsåldern. Med den som uppslagsbok bli de snart i tillfälle kunna sätta igång små experiment, göra kortkonster, tändsticklekar och annat roligt, som både bereder dem själfva såväl som andra ett stort nöje. Den kostar i bokhandeln 10 kr., men säljes numera genom vilket som helst antikvariat - felfritt exemplar - till endast kr. 5. Nisse.

Nr 220. Såsom lugnande, nöjsamt och nyttigt, rekommenderar jag följande. För flickor som är sju år, kan »Rådlös fru» lägga upp en virkning eller stickning och lära henne att virka eller sticka grytlappar och dammhanddukar. För gossen, som är åtta år, finnes nog åtskilligt; t. ex. att skära i trä; i Gemlas leksaksmagasin, Stockholm, finns det nog påritade småsaker, om inte, så kan det säkert fås på beställning. Evasdotter.

Nr 221. »Ensam på gamla dar» torde uppges sin adress och insända

MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN

Det svenska Run-märket är garanti för bästa mejerismör.
 Namnet MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"
 är garanti för allra finaste margarin.

porto till Idun red., så skall svar å frågan tillställas henne.

Nr 223. Har sett edert spörsmål i Idun och tillåter mig härmed gifva ett råd. Maten bör ej vara för fetthaltig, ej heller för stora portioner åt gången. Rostadt bröd, te eller kaffe morgon och afton. Inga smörgåsrätter. Inga säser; mycket litet kött. Helst fisk. Potatis bör undvikas, i öfrigt nästan alla vegetabilier. Absolut intet att dricka

till maten. Efteråt litet svart kaffe munvis. Vidare bad, simhall, med så långa svettningar som kan fås vid, 2 ggr i veckan. Massage-afmaging rekommenderas 2 à 3 ggr i veckan. Massagen hjälper kroppen tåla vid det öfriga.

Vackert hår.
 Den berömda YVY-hårkammen är i sanning en triumf öfver allt hvad redkammar heter. Tusentals mödrar och damer prisa YVY-hårkammen, ty den lätthet hvarefter kammen återställer det mest svåra hår till sammetlent är förvånansvärd. YVY-hårkammen är så stark och seg att den kan böjas i halvcirkel utan att brytas och återtager strax sin rätta form. YVY-hårkammen erhålles för 85 öre, 2 st. för 1:40, mot postförskott eller förut insändt belopp fraktfritt från
Österlin & Ulriksson, Ystad.

OXYGENOL-SALVA
 Med vätesuperoxid

Hvarför har SVENSKA DAGBLADET det största antalet familjeannonser?
Därför att SVENSKA DAGBLADET är familjetidningen framför andra, allmänt omtyckt för sitt mångsidiga, värderika, kulturella innehåll — en tidning där alla finna hvad som intresserar dem.

— Sen jag började använda **M. ZADIG** behöfver jag intet flor.

Prenumerera ofördröjligen på **Svenska Dagbladet**, Sveriges största tidning. Prenumerationspriset oförändradt

Nerikes Allehanda
 (Örebro Läns Tidning)
 rekommenderar sig såväl för prenumeration som annonsering. Tidningen har stor spridning inom Örebro stad och län samt mel lersta Sverige och är av gammalt erkänd som ett av landsortens bättre och mera effektiva annonsorgan. Utkommer varje hälgfri dag före middagen. Läses av alla samhällsklasser.
Nerkingar, som vistas å andra orter, böra ej glömma att prenumerera å Nerikes Allehanda. Helårspris endast **5 kr.**

Annonsera i Idun!
 Bästa o. billigaste barntidningen är **SVERIGES VÅR**

redigerad av **K. ARV. HAGSTRÖM**. Många av vårt lands bästa författare och konstnärer medverka. Sveriges Vår utkommer med ett rikt illustrerat nr varje vecka. Vid midsommar och jul utgivas jubelnummer med omslag i tre färger. Allt å erhålla prenumeranterna särskilt vackra sommar- o. julnummer utan extra kostnad. Oerhörligt billigt. posten: helår 90 öre, halvår 50 öre. Hos utgivaren, adr. **Uppsala**: Vid årsprenumeration, minst 5 ex. å 80 öre, minst 10 ex. å 70 öre, minst 25 ex. å 60 öre, minst 50 ex. å 50 öre. Prenumerera! Blän i den mängd erkännande utlåtanden om tidningen, som kommit red. tillhanda, citeras följande:

Professor W. Rudin skriver bl. a.: "Under artiklarna så flera goda, välbekanta namn. — Illustrationerna äro alldeles särskilt utmärkt. Tidningen är utomordentligt billig. Må den öna en god spridning."

Red. Aug. Bohman: — — — "Den är en synnerligen piggt redigerad och rikt påkostad barnlidn., vars anda verkar frisk och segerglad som den svenska våren" — — —

Prof. Ad. Kolmodin skriver bl. a.: "Sveriges Vår är en av våra bästa barnlidningar, varför jag med verklig glädje kan varmt förorda den och tillönska den all större och större spridning i våra barndomsskolor och hem."

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
 FÖRORDA AV LÄKARE
 för vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.
 SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
 Kontrollant **PROFESSOR A. VESTERBERG.**

Landets främsta folktidning
 Kostar blott:

Dagl. uppl. 7 ggr. i veckan
 Pr. år: Pr. halvår:
 I Stockholm 12; — 6:—
 I landsorten 6:50 3:60
 Halvveckoupplagan 2:— 1:15
Afton-Tidningen
 har på två år 8-dubblat sin upplaga. Ett lysande bevis för att tidningen är omtyckt. Prenumerera! Annonsera!

Förnämsta vita stängtvål är **Äkta Balsamiska Barnängens Aseptintvål**
 OBS. Björnstämpeln!

X-Ray
 KONSTGJORDT DAGSLJUS medelst vanliga elektriska lampor!

Dagsljuset är den för ögat behagligaste belysningen, därefter kommer **X-Ray**, långt före hvarje annan belysning. **X-Ray** är vackraste och angenämaste elektriska belysning för hemmen och kan åstadkommas öfverallt utan nämnvärd ökning i strömkonstnad. Om Eder armatur har någon slags skålförm kan den i de flesta fall för ringa kostnad ändras till X-Ray-systemet. Begär vår X-Ray broschyr N:o 3, som sändes gratis.
NORDISKA X-RAY REFLEKTOR A.-B.
 Stockholm — Göteborg — Malmö

CLOETTAS GULD-CACAO
i vidstående förpackning
säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

Etablerad 1847.

Allcock's Plåster

EAGLE BRAND.
Världens Mest Betydande Utvärtes Läkemedel.

Hosta, Förkylningar, Klens Lungor. Allcock's Plåster verkar såväl preservativt som läkande. Förhindrar förkylningar att fatta för djup rot.

Rumatism i Skuldrorna förhindras genom användande af Allcock's Plåster. Atleter använda desamma som medel emot styfhet eller ömhet i musklerna.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det är ett Universalmedel, som säjjes i alla apotek öfver hela den civiliserade världen. Kan påläggas hvarhålst smärtor finnas.

Skulle Ni vara i behof af ett piller, Fullkomligt vegetabiliska.
TAG DÅ UTAF **Brandreth's Piller** (Est. 1752.)
Vid förstoppning, gallsjuka, hufvudvärk, svindel, dålig matsmältning etc. FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.
ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.
Gunborg Gram, Kasseräs.
I. S.—h. Finns ej plats.
Oravi, Fraser.
Beatrice. Allegorien är något dunkel.

Nutitas. Visst har ni rätt i er förbannelse öfver kriget, men uttrycka den i vers kan ni inte.

Majken Wide. Nästan komprometterande enkelt.

Ragnar Båge och Murre M—er två omogna skåder, som ingå fostbrödrslag i papperskorgen.

Ili Bäck. Dikten är något kort-huggen och oklar. Hvem är »han»? Hvarför är han »mörk som en natt»? Hvarmed är hans »skälvande gråt» begrundad? Någon liten mening bör gärna finnas äfven i poesi.

Dur och moll. Odugligt.

Yrsa. Det ligger nog något i hvad ni säger, att inte bara de, som bli skildrade i tidningar, äro värda beröm, och att det ofta utföres stora hjältegärningar, som aldrig talas om. Men hvad Idun angår, är det tradition inom tidningen att just försöka dra fram modiga, uppoffrande kvinnogärningar ur obemärktheten, och icke bara skriva om s. k. ryktbara kvinnor. Hvad eder uppsats angår är exemplet Leila just icke väl valdt, och dessutom är uppsatsen litterärt för bristfällig för att kunna publiceras.

E. Fakke. Det vore synd att försvaga er dikt med kommentarier. Den talar för sig själf:

Står nu hägen mest till blod?
Svart skår vägen världens flod.

Män i dvala finns ej mer.
Tunga dala däden ner.
Kvinnor kämpa tyst och hårdt,
blödsröst dämpa, bida svårt.
Offer bäras fåvitskt nog.
Barn nu läras rusigt knog.

Svart skår vägen världens flod.
Står nu hägen mest till blod?

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

»Famlijemedlem B. 1916», »Skanska» och »Famlijemedlem Närkesberg» torde insända resp. kr. 3.— i postanvisning, hvarefter annonsen kommer att införas i först utkommande nummer. Till expeditionen ställda svar vidarebefordras.

Glöm icke
välgörenhetsmärket!

Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel,
säljes i tuber à 40 öre hos Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande m. fl. samt à Apoteken.

En rad kända kvinnonamn

äro nära förbundna med *Stockholms Dagblad* och återfinnas ofta i dess spalter. *Lotten Dahlgren* lämnarsina omtyckta skildringar ur värmländskt brukslifi forna dagar under samlingsrubriken »Släkttraditioner och breffragment». *Hedvig Svedenborg* skrifer små populära skisser, gripna direkt ur lifvet för dagen, fru *Elen Nordenstreng* är fortfarande *Stockholms Dagblad*s kunniga och sällsynt förfarna fackmedarbetare på trädgårds- och blomsterodlingens i dessa dagar så omhuldade konst och bland öfriga kvinnliga namn må framhållas dr *Lydia Wahlström*, *Elisabeth Thorman*, *Marie Louise Gagner*, *Julia Svedelius*, *Rosa Nordenskjöld*, *Fanny Ekenstjerna*, *Rosa Filinghoff* m. fl.

ASEA
ELEKTRISK ARMATUR
KÖK och VÄRMEAPPARATER
ALLTID PÅ LAGER

ALLMÄNNA SVENSKA ELEKTRISKA A. B.
Filialer i
Stockholm: Drottningg. 42. Götgatan 14.
Göteborg: N. Hamngat. 20.
Malmö: Södergatan 20.
Norrköping: Drottningg. 53.
Sundsvall: Storgatan 7.

Annonsera i Idun!

400 kr. vid dödsfall

till följd av olycksfall blir från och med 1916 kostnadsfritt varje helårsprenumerant på Sveriges mest spridda och mest lästa folktidning

Aftonbladets Halvveckoupplaga

tillförsäkrad under vissa villkor. Försäkringsbeloppet utbetalas av ansett, svenskt försäkringsbolag, med vilket Aftonbladets träffat avtal.

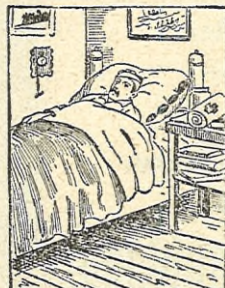
Aftonbladets Halvveckoupplaga framträder under 1916 med utvidgad och delvis ny redaktion samt bjuder på en mängd nyheter i text- och bildväg, avsedda att göra tidningen ännu mera värdefull, intressant och underhållande

Prenumerationspris för 1916: Halvveckoupplagan m. Lantmannabladet och Brokiga Blad helt är kr. 3.25; Halvveckoupplagan med enbart Lantmannabladet kr. 1.75. Allra födelaktigast är att prenumerera på

Aftonbladets Halvveckoupplaga med Brokiga Blad,

da den senare tidningen erhålles till endast halva ordinarie priset.

Beakta vad som bjudes Halvveckoupplagans prenumeranter för 1916, och medgiv, att det är en

storartad valuta för en ringa penning!

På följetongsavdelningen meddelas bl. a. två märkliga nya originalromaner »Vyringarnas konung», Historisk roman av Kurt Rugge och »Odets osynliga trädar», Stockholmsroman av Otto Witt.

Aftonbladets Halvveckoupplaga är rikare och vackrare illustrerad än någon annan liknande svensk tidning.

Halvveckoupplagans prenumeranter få gratis den värdefulla veckotidningen Lantmannabladet och mot låg tilläggsavgift den kolorerade förströrelsetidningen Brokiga blad, Sveriges populäraste veckotidning, som bl. a. innehåller gripande färgglada krigsbilder, tagna ur verkliga hetsen. Dessutom erhållas gratis praktiga vår-, sommar- och julnummer.

Varje helårsprenumerant för 1916 kan med utsikt att erhålla pris deltaga i en

storartad pristävlan,

i vilken utdelas 135 pris med värde av 15,000 kr. Första priset är ett eget hem, värt 10,000 kr., andra priset en promenadvagn o. s. v. Beakta detta enastående tillfälle att erhålla

ett eget hem gratis.

1916. 1916.

SKANSKA DAGBLADET

med illustrerade söndagsnumret

HEMMET

(Malmö)

Upplaga: 71,750 ex.

Hvarför SKANSKA DAGBLADET

i Malmö vunnit en för våra förhållanden så storartad spridning, blifvit hela Sveriges mest omtyckta provinstantidning?

Därför att SKANSKA DAGBLADET icke stäl t sig i något visst politiskt eller religiöst partis sold utan intager en själfständigt frisinnad, ärligt demokratisk ståndpunkt.

Därför att SKANSKA DAGBLADET icke, i likhet med nästan alla höger-tidningar, hålls uppe genom kapitalistiskt understöd eller, som en del andra tidningar, behöfver skaffa sig publik genom att smickra folkets lägre lidels-r och försvara dess fel utan, absolut oberoende, vågar säga sanningen både uppåt och nedåt.

Därför att SKANSKA DAGBLADET icke, i fråga om vårt förhållande till utlandet, predikar nationalhat och i socialpolitiken aldrig underblåser klasshat, utan efter förmåga kämpar för fred med alla andra nationer och för tillmötesgående mellan olika samhällslager.

Därför att SKANSKA DAGBLADET redigeras med det ögonmärket att det skall vara en tidning för alla, för höga och låga, män och kvinnor, rika och fattiga, unga och gamla.

Därför att SKANSKA DAGBLADET är en modern tidning, som på alla områden följer med sin tid, oförskräckt och lättfattligt uttalar sin mening i alla frågor af allmänt intresse samt så raskt som möjligt meddelar dagens och nattens viktiga eller spännande nyheter.

Därför att SKANSKA DAGBLADET med sitt illustrerade, sexton-sidiga söndagsnummer den för inbindning afsedda familjejournalen HEMMET, lämnar rikligare förströelse-äsning än någon annan svensk tidning, hvatill kommer att den dagliga tidningen och söndags-tidningen under årets lopp meddela tillsammans öfver tusen illustrat oner.

Därför att SKANSKA DAGBLADET Sällriga annonsstoff gifer, så att säga, en afsveglad af hela Sveriges ekonomiska lif, lämnar köpmän, industriförkare, fastighetsägare och spekulanter, platsökande m. fl. värdefullaste upplysningar.

Därför att SKANSKA DAGBLADET har en optimistisk syn på världen och lifvet, således allrid är vid godt humör, icke ålskar käbbel men ej heller underlåter att gifva afundsjuka angripare ordentligt svar på tal, så att de ej gärna »komma igen».

Därför att SKANSKA DAGBLADET, trots sitt stora format och de högst betyd iga kostnader tidningens tekniska framställande kräfer, är ytterst billig kostar

blott 1,20

i kvartalet (utom postarvodet)

Prenumerera **snarast** å närmaste postkontor!

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

Elever i **GOBELINVAFNAD** emotagtas på nyåret hos **A. Meli Fjæstad, Racksta, Arvika, l. k. 25 B.**
2:ne **ELEVPLATSER** lediga på nyåret å kustusanatoriet **Apeviken, adr. Varberg.**

I **PRÄSTGÅRD** i Värml. finnes på nyåret plats för bild. dugl. flicka, helst musik., att ensam sköta hush. (1 pers.) eller växelsvis byta med mor att sköta sko.hush. i sta'n. 25 i mån. Betyg o. foto till Prästgården, Forshaga.

BILDAD, FRISK FLICKA får plats 1 febr. - 1 sept. att jämte husmor sköta 2 barn 3 och 1 1/2 år. Fritt vivre o. fri resa. Jungfru finnes. Svar med foto och helst betyg sändes till »ingenjör», Idun exp., f. v. b.

ENSAMJUNGFRU, ordentlig, rask och villig, fullt kunnig i matlagning och öfriga sysslor, erhåller god plats från jan. 1916. Sv. m. betyg, ref., foto o. lönepret. till »Liven familj», Falun p. r.

I **GODT HEM**, villasamhälle, i närheten af Sthm. att tillträda på nyåret, litet hushåll, få tvenne bättre flickor plats, ena för köket och matlagningen, andra för inre göromål. Vid. snucast Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

EN **UNG**, bättre, anspråkslös och barnkär flicka med små pretentioner, helst något skunnig, får plats på landet som hjälp och sällskap den 15 jan. Jungfru finnes. Familjemedlem. Svar till Fru Elsa Söderman, telefon, Skyttorp.

Bildad, huslig flicka kunnig i bokhålleri och maskinskrifning erhåller plats på landet, en half mil från stad. Svar till »ingenjörfamilj», Motala p. r.

Frisk, vanlig flicka, åtagande sig ensamjungfrus sysslor, var vid barn, fullt pålitlig, erhåller genast plats i 3 pers. hushåll i Stockholms-förstad. Lön 20 kr. Svar med foto och svarskvart till »Musikalisk familjemedlem 963», Idun exp.

Föreståndarinnebefattningen vid Göteborgs barnkrubba och hem för ånkor med mindreåriga barn kungöres ledig att sökas hos Fattigvårdsstyrelsen senast den 15 januari 1916. Tillträde den 15 mars.

Sökande bör äga utbildning i barnavård och helst även sjukvård samt icke vara öfver 35 år. Lön 660 kr. med fri bostad och kost samt 5 åldertillägg å 120 kr.
FATTIGVÅRDSDIREKTÖREN.

Två språkkunniga damer som med goda betyg genomgått högre allm. läroverk för flickor och därefter vistats utomlands, kunna 15 januari få utm. platser. För den ena fordras att kunna tala och skriva engelska och franska korrekt. För den andra fordras att kunna tala och skriva tyska och engelska korrekt. Svar med afskrift af betyg och foto jämte löneanspråk till »Framtidspåst», Svenska Telegrambyrån, Malmö.

2 elevplatser lediga i januari å Länslasarettet i Norrtälje. Sökande, helst med elementarskolebildning anmäla sig hos Öfversköterskan.

Tjänsten såsom köksförestånderska vid Östersunds Hospital förklarar härmed till ansökning ledig före den 4 januari 1916.

Aflöningen utgår med 650:- kr. per år, därå tillägg sker efter 2, 5 och 10 års tjänst med resp. 10, 10 och 20 %, fri bostad om 2 rum med värme, ljus och städning, tvätt samt 1:a klassens kost.
Ansökningar, åtföljda af frisk- och frejdebetyg samt afskrifter af tjänstebetyg insändas till hospitalssysslomannen, adr. Östersund.

Söker Ni plats på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?
Kom då ihåg att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat användt förfaringssätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons - 10 mm. stor - kostar endast 2 kronor. Beloppet kan insändas i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrives å postanvisningsblanketten.

Husmoder vid Länslasarettet i Västerås kommer att anställas f. o. m. 1 april 1916. Sökande till befattningen skola före den 11 januari hos sysslomannen inlämna sina till Direktionen ställda ansökningar, åtföljda af prästbetyg, läkarebetyg samt styrkta afskrifter af skolbetyg och andra intyg, hvarmed sökande vill styrka sin kompetens, äfvensom fotografi (om handlingen ej personligen aflämnas). Som kompetensvillkor fordras äfven att sökanden skall vara fullt hemmastadd i sjukvård. Lönen är 700 kr. pr år med 3 ådertillägg å 100 kr. efter 3, 6 och 9 års tjänst samt fritt vivre.
Västerås i december 1915.
LASARETTSDIREKTIONEN.

För medelålders sjuksköterska finnes plats ledig på Linköpings läns sjukhus' Isoleringsafdelning. Löneförmaner: 450 kr., fritt vivre, 50 kr. i pensionsbidrag, 1 månads semester. Ansökningar inlämnas till och närmare upplysningar lämnas af Husmodern.

Kungsörs barnhem. Platsen som föreståndarinnan, hushållsvan och barnkär samt kompetent att sköta ett barnhem med 25 barn, sökes omedelbart eller senast den 31 dec. för att tillträdas fortast möjligt. 30 kr. pr månad och allt fritt.
Ansökningshandlingar insändas till och närmare upplysn. lämnas af kassör Justus Johnson, Kungsör. Riks 6.

PLATSSÖKANDE
Utbildade barnsköterskor spec. från Sällskapet Barnavård, anskaffas af Stockholms Stads Arbetsförmedling, Regeringsgt. 107. Riks-o. Allm. tel. 4047. Kl. 9 f. m. - 4 e. m. (lörd. 9-2). Obs! Särskild avdelning för barnsköterskor! Samarbeta med Sällskapet Barnavård!

LÄRARINNA önskar plats i familj (helst Göteborg) från 1 jan. - 10 febr. Är villig deltaga i alla sysslor inom hemmet. Någon lön önskvärd. Sv. till »A. J.», St. Levene.

SMÅSKOLELÄRARINNA önskar plats und. ferierna 1 jan. - 15 febr. som husmors hjälp eller läsa m. nybörjare. Sv. till »X. Y.», Kneippbadén.

SOM HUSMODERS verkliga hjälp o. sällskap önskar ung, bättre flicka anställning. Genomgått hushållsskola med mycket goda betyg. Lön önskvärd. Svar till »20 år», Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. torg.

ELEMENTARBILDAD FLICKA önskar plats i familj mot fritt vivre som hjälp och sällskap. Är villig deltaga med läxläsning och skrifgöromål. Svar emotes tacks. till »19 år», Idun exp.

FLICKA med normalskolekomp. och undervisningsvana önskar plats i hem eller som husmoderns hjälp och sällskap. Svar till »Godt humör», Jönköping p. r.

Kvinnlig arbetskraft inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni med bästa resultat erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.
En platsannons - 10 mm. stor - kostar endast 2 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därutöver.

PÅ LANDET eller i småstad önskas plats för en 16 års flicka med godt förädrahem att mot fritt vivre vara behjälplig med lättare sysslor eller tillsyn af barn. Svar till »familjemedlem», Stockholm l. p. r.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats i familj, helst på landet, sasom hjälp och sällskap. Är något kunnig i sömnad och handarbete; äfven van vid sjukvård. Lön önskas. Svar till »familjemedlem 20 år», Allm. Tidningskont., Gefle.

SJÖDLÄRARINNA, som äfven genomgått 2-årig husmodersskola önskar i jan. plats i familj där jungfru finnes, eller större Tapissariarfår, helst i mellersta eller södra Sverige. Sv. t. »Anspråkslös», Idun f. v. b.

SMÅSKOLLÄRARINNA, 22 år, önskar mot fritt vivre plats under jan. att läsa med barn eller som hjälp i hushållet. Svar till »Mina», Kilafors p. r.

MUSIKALISK, undervisningsvan elementarbildad lärarinna önskar plats i familj till värterminnen. Goda betyg och rek. finnes. Svar till »Våren 1916», Idun exp., Sthlm.

TVA SYSTRAR som önska att få vara tillsammans söka anställning att förestå hem där husmoder saknas. Vana vid barnskötsel. Gärna på landet. Kunnig i skrifgöromål. Helst strax på nyåret. Svar till »Fva systrar», Idun exp. f. v. b.

Elementarbildad flicka, som genomgått ettårig skolkökskurs och Göteborgs Nya Husmodersskola samt under ett halft år deltagit i samtliga hushållsgöromål å större landegendom - allt med utmärkta vitsord - önskar för ytterligare praktiks vinnande mot fritt vivre från nästa års början plats å Jylisk egendom eller som biträdande skolkökslärarinna. Sv. t. »R. L.», Lysekil p. r.

Ung, bildad flicka af god familj önskar plats på nyåret hos äldre dam eller herre som verklig hjälp och sällskap. God lektris och kompetent att sköta korrespondens o. a. skrifgöromål (god stil). Föröfrigt van vid lättare husliga sysslor och sömnad. Svar till »22 år» under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

Husföreståndarinnan önskar i början af januari plats. Är kompetent att praktiskt sköta ett hem. Alder 26 år, frisk och musikalisk. Svar till »S. L.», S. Gumelii Annonbyrå, Göteborg.

Mot fritt vivre och fria resor önskar lärarinna (sem. o. element. bildn.) undervisa under julfrierna. Svar till »Språkkunnig», Idun exp.

Barnsköterska exam., musikalisk, söker plats. Små anspråk. Svar till »19 år», Villan Säter, Arboga.

Ung, bättre flicka önskar mot fritt vivre plats i bättre hem att vara som sällskap och gå frun tillhanda samt anses som familjemedlem. Svar till »Anna 1915», Engelholm p. r.

Förlofvad flicka önskar komma i bättre hem på landet att deltaga i matlagning samt hushållsgöromål (under tiden 15 jan. - 15 april 1916). Svar tacksamt till »Glad och hurtig», Linköping p. r.

INACKORDERINGAR.

INACKORDERING önskas af ung flicka från medio af jan. i Norrland i musikaliskt hem på landet, där tillfälle finnes till sport och nöjen. Svar med prisuppgift per månad till Herr A. Thernström, Uddevalla.

INACKORDERING kan erhållas på nyåret för ung flicka att dela rum med dylik hos fru Maria Pj-Gyllenbåga, Artillerig. 28 A III. Centralt läge. Allm. 22223.

Hushållselever (familjemedlemmar) mottagas, 2 st. d. 15 jan., 1 d. 1 mars 1916. 75 kr. i mån. Några unga damer kunna få semesterinackordering. Öfverstinman A. Hytén-Cavallius, f. Frick, Sandvik, Små l. Burseryd.

Kvinnlig stud. i Sthlm önskar under värterminnen god inackordering i familj å Ostermalm. Svar till »B. G.», Sv. Telegrambyråns filial, Örebro.

Fullständig utstyrsel för hemgifter. Färdigdyt dam- och barnlinne. Egen svächer. Profver sändas på begäran. **A. C. Cronquist & Son, Malmö. Riks 815.**

Ferrin
Fås på apoteken
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

VISKAFORS GALOSCHER
ELEGANTAST STARKAST LÅTTAST
VISKAFORS
VISKAFORS SAMMETS-LYX-BOITINER

I bokhandeln: GIFTAS OCH SKILJAS
AV **GUSTAF A. ALDÉN.**
För 30 öre ges här en klar o. öfverskådlig redogörelse för de nu antagna nya äktenskapslagarna, jämförda med de gamla. Lars Hökerbergs förlag.

Musiknyhet!
"Hjälpreda för pianister vid val af noter"
har utkommit. Bidrager att fylla ett länge känt behof. Upplysning, ombärlig för små och stora pianister. **Pris 60 öre.**

Det bästa hvetemjölet
MALMÖ BEST PATENT
Malmö Stora Walskvam

Colombi Ägg!
DE FÄRSKA ÄGGENS FINA SMAK
å tårter, puddingar och olika slags maträtter erhålles fullständigt genom användning af **Ahlgrens Äggpulver,**
och detta för ett pris många gånger lägre in hvad äggen kosta. En burk å 25 ö e motsvarar ett tjog ägg och inbesparar dessutom all användning af jästpulver, bakpulver etc.
Tillverkas af **F. Ahlgrens Tekn. Fabrik, Gefle.**

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,
medför enl. kungl. maj:ts medgifvande
samma komp. o. rättigheter som en
kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. Dr J. Ar-
vedson, adr. Odengat. 1 Stockholm

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga
elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND

Kurs i Massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

Göteborgs
Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik o. Massage.
Vårterminen börjar 11 jan.
Begär utförligt prospekt!

Med. Dr E. Kleens
(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgym-
nastik (för damer) börjar den 1 okt. kl
10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan,
2 tr. upp. Prospekt begäres städe under
adress Engelbrektsgratan 43 B. II.

ROYAL WINDSOR
Del berömda
hårstärkande vattnet.
Gifver grått hår dess ursprungliga färg.
Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af
Märkel grund 1879. Beg. end. fl med orden:
Royal Windsor Perfectionne. En alljämt
slig försäljning, samt 30 års succés gar. Royal
Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto.
Nederlag: Franska Parfymmagasinet,
Hollev. 21 Drottningg. 21, Sthlm.

Javana Lelu
det bästa medel för erhållande af
långa ögonfransar och tjocka ögon-
bryn. Pris 6 kr. + porto.
Franska Parfymmagasinet,
Höfverant. 21 Drottningg. 21, Sthlm.

OATINE
är ren hafreextrakt.
För dålig mage ordi-
neras hafregröt; för
dålig hy Oatine
hafrecreme, som re-
nar porerna, afågs-
nar fräknar och fun-
nar samt gifver huden
ett ungdomligt friskt utseende.
Äkta Oatine-Creme i hvit burk med
grönt lock; pris 1.50; 4-lubbel ineh.
3.-. Oatine-snow 1.50. Finnas öfverallt
samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11,
Birgerjarlsg. 16 o. Drottningg. 63, Sthlm.

M. ZADIG'S
Divinia
Ar namnet
på säsongens
finaste parfym.
Så här
ser den
ut!
Säljes öfverallt

Vid val af
MÖBLER
gör förfrågan hos
A.-B.
GUST. FLINTA,
HEDEMORA.

Skin Food
LÄG LIGEN SKYDDADE
För huden
och en rationell hudvård äro
oskiljaktliga.
Parfymeri FLORA, GEFLE.

Damer! Vårda Eder hud!
Genom att hvarje afton massera händ-
er och ansikte med Skin-Food erhål-
ler Ni en frisk och ungdomlig hy.
Finnes hos samtliga parfym- och
drogaffärer.

Husmoderskursen vid Praktiska Hushållsskolan i Lund

börjar ny kurs den 20 Januari 1916. Inträdesfordringar äro att hafva genom-
gått minst 6 klasser i läroverk eller äga motsvarande utbildning. Undervisning
meddelas i enklare och finare matlagning, bakning, konservering, födoämneslära
m. m. Prospekt och upplysningar lämnas af skolans föreståndarinna, adress: Sand-
gatan 8, LUND.

Elfkullens Husmodersskola börjar sin tolfte kurs den 15 Jan. Under-
visning i finare och enklare matlagning, bakning, syltning, saftning, konservering
uppläggningar och garneringar, dukning, servering m. m. Grundlig undervisning
anzenämt hemlif. Prospekt mot dubbelt porto. Adress Jemshögaby.

Strängnäs Hushållsskola.
Husmoderskurs 25 jan - 25 maj. Undervisn. i matlagning, bakt. m. m. linne- och
klädsöm samt konstsoömnad. Skickliga lärarinnor. Prospekt genom Fru M.
Braune, adress före 3d'e Jan. Mårgården, Rättvik.

Lektioner i Lannesömnad,
äfven blusar, underkjolar, skjortor och barnkläder.
Elever mottagas dagligen 15 sept. - 15 dec., 12 jan. - 10 juni.
Eva Egnér. Karin Egnér.
R. T. 3530. **Sibyllegatan 36, Stockholm.** A. T. 21004
Under jul och sommar är adr. **Assrum.** R. T. Karlshamn 800.

Rektor Laurells Skolhem.
Elementarskola på landet - vid skog och sjö i Värmland Realskolans
kurser. Anpassning i studierna efter elevernas krafter och b-gåfning. Goda
resultat af ökad studieförmåga och återvunnen hälsa. Akad. utbild. lärare.
Effektiva metoder. Rikl. friluftslif. Slöjd-, skogs- och landtbrukssysslor.
Adr. Vike per Kristinehamn. Rikst. 1

BENNINGE HEMSKOLA
Strengnäs.
Vårterminen 4 Jan - 25 Mars. Undervisning
i enklare och finare matlagning, bakning,
slakt, väfning, sömnad, tvätt, m. m. Teore-
tiska kurser i sjukvård, barnvård m. m.
Prospekt och vidare upplysningar enl. ofvan-
skrifna adress.
Landthushålls- och trädgårdskurs å 3 mån.
1 April - 1 Juli.

**E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och
Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult Kneippbadet)**

Vårkursen börjar den 1
januari. Skolans ämnen
omfatta Matlagning,
Kläd- och Lannesömnad.
Alla slag av moderns
Handarbeten. Målning
i akvarell. Konstslöjd.
Sång, Musik och Språk.
Fina referenser. Begär
prospekt. Adr. E. Hults
Kvinnliga utbildnings-
skola, Villagatan 17,
Stockholm. Rikst. 11880
Den enda skola i Stock-
holm med helpension.
Härligt läge nära Hum-
legården.

FLORODOETVÄLEN
och en rationell hudvård äro
oskiljaktliga.
Parfymeri FLORA, GEFLE.

Bränslebesparing!

Köp vårt **Kaminbränsle** à Kr. 4.75 pr hl.
JOH. LUNDSTRÖM & Co. A.-B. Riks och Allm. Telefon
Namnanrop "LUNDSTRÖMS"

Praktiska skolan i Södertelje Ekshälsng. 11, börjar
ny 3 mån. kurs 1 febr.

Grundlig och praktisk undervisning i allt husligt arbete. Helinaack kan erh.
vid skolan. Soliga vackra rum. Endast friska och verkligt intresserade elever
antagas. Referenser: Fröken A. Klingensstierna, Södertelje, Rektor Ax. Falk,
Södertelje, Dr Rurik Holm, Naäs, Floda st. Prospekt tillhandahållas och an-
mälningar mottagas af skolans föreståndarinna.
Anna Björkman, ex. Handarbetslärarinna. **Rosa Mutén**, ex. Skollärlärlarinna.

Nobynäs Hushållsskola.
Vårtermin från 20 jan. - 20 maj 1916.

Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård**, bel. på Smäländska hög-
landet i härlig trakt.
Hushålls- slöjd- och språk-undervisning. Examinerade skickliga lära-
rinnor **Godt hem.** Förest.: **Fru E. von Kothen**, Nobynäs. **Frinnaryd.** Rt 5.

Sven Kjellströms & Gerda von Sydows
MUSIK- OCH SÅNGINSTITUT
Davids Bagareg. 1 - Stockholm.

ALLM. TEL. 285 11. RIKS TEL. 94 33.

Nya Hushållsskolan,
19 Västra Trädgårdsg. 19, Stockholm,

vilken år 1851 grundades af Fröken Hedda Cronius, fortsätter sin verksamhet
i samma anda och efter samma plan som under alla föregående år. Skolan
afser att meddela bildade flickor undervisning och öfning i enklare och finare
matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt
öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda sätta dem
i stånd att på ett praktiskt sätt förestå egna eller andras hem. Äfven med-
delas en kortare kurs i Födoämneslära och Hälsovårdslära.
Skolan har varit besökt af tretusetthundranitton (3,119) elever. Hvarje
kurs omfattar 4 eller 4½ månader. Elever mottagas äfven på kortare tid.
Ny kurs börjar den 15 nästkommande januari. Prospekt och vidare upplys-
ningar meddelas af

Fröken Berta Erlandsson,
19 Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm.

Tvätt! Turkiska badet,

Tvättning och mangling af privat
kläder utföres på ett i allo förstklas-
sigt sätt i **Mölarbadets Tvätt-
& Strykinrättning** till ett pris
af **33 öre** pr kg. för tvättposten
öfverstigande 10 kg. Afgiftsfri af-
lämning och hemsändning.
Allm. 93 44. Riks 38 15

SKANSKA HANDELSBANKEN.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalg. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning } 4 1/2 %
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack

BRUNKEBERGS
TEATERN
Alltid veckans
bästa nyheter!

Bringar hälsa och trefnad öfverallt.
Forstör ej dörrposterna. Flyttbar.
Absolut säker! Uppgif dörrvidden!
Pris för storlek I Kr. 6.- **fraktfritt.**
Beställ i dag eller begär prislista.
Trapezer, Ringar, Gungor o. dyl.
TH. P. PÅLSSON, Stockamöllan 3.

DET NUMERA
FÖRNÄMSTA
HVETEMJÖLET
ÄR
AB WÄSTERS PERHONSONS HVALSÖRN
CHRISTIANSTAD
KRISTALL PATENT

Idun utkommer denna
vecka i A och B.
Dessutom medföljer
IDUNS INNEHÅLLSREGISTER
FÖR ÅR 1915.